

Učiteljski Tovariš

Stanovsko političko glasilo UJU — Poverjenišvo Ljubljana.

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/1. Rokopisov ne vracamo. Nefrankiranih pisem ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtek. Naročnina letno 60 Din, za izvenstov 80 Din. Člani pov. UJU plačajo list s čigarnino. Oglasi po ceniku in dogovoru, davek posebe. Pošt. ček. rač. 11.197. Telefon 3112.

Delo in kritika.

Ne sumničena, marveč delo in objektivna kritika od strani članstva je mogoča opora vsake organizacije in društva. Vsak član poedinih organizacij in društev, predvsem pa velja to za člane UJU, se mora zavedati, da je njegova moralna dolžnost, zanimali se za delo v organizaciji, za njene uspehe in neuspehe, a predvsem pazljivo prebirati stanovski tisk. Le član, ki se zaveda svojih moralnih dolžnosti napram udruženju, bo točno informiran o vsem, kaj se v organizaciji dogaja.

Načelo, vsi za enega eden za vse, je najbolj potrebno v stanovskih organizacijah, ker vodstvo more doseči gotove uspehe le z moralno oporo članstva in z njegova sodelovanjem pri vsaki posamezni akciji. Članstvo se pa more uveljaviti in sodelovati le, če je o vsem delu točno poučeno, kar doseže edino potom stanovskega tiska.

Kdor mnogo dela, ta tudi napravi pogreško, in nihče, ki se zaveda dejstva, povdarjenega v tem pregovoru, se ne brani kritike — seveda upravičene in objektivne kritike. Toda tudi pri objektivni in upravičeni kritiki je treba paziti na to, kje se jo iznaša. Edini merodajni forum za to so društvena zborovanja, seje širjega sosveta in delegacija. Članstvo mora iznesti svoje priporočila in tudi nasvete na društvenem zborovanju društva, ki jih pošlje v obliki resolucije, sklepov ali nasvetov na poverjenišvo. Predsedniki lahko še posebej iznašajo želje in priporočila članstva na seji širjega sosveta. Treba pa je, da so v stanovskih vprašanjih vsestransko poučeni. — Povdariti moramo pa še posebej, da je odkrita in objektivna kritika dela v organizaciji, ne le pravica nego dolžnost vsakega posameznega člana. Bistveno načelo vsake kritike bodi, ne škoditi, marveč koristiti organizaciji. Zalibog se to med našim članstvom premalo upošteva.

Čemu so bile potrebne gornje uvodne besede?

Na društvena zborovanja prihaja članstvo poslušati predavanja in poročila društvenih funkcionarjev — a ko je čas debate in edino pravi kraj za iznašanje kritike, jih je premalo tovarišev in tovarišic, ki se javijo k besedi in ki si prizadevajo z dobro namerno kritiko izboljšati organizacijo. Na šolah in drugje se pa pozneje debatira o vprašanjih ter iznaša kritika, ki ni bila iznešena na zborovanju. Nihče se ne zaveda, da je moralna dolžnost vsakega člana iznašati kritiko na praviem in nikoli ne na nepravem mestu ter podpreti vsako trditve s konkretnimi dokazi, ki so povod kritiki. Če bi se namreč članstvo tega zavedalo, a predvsem, če bi pridno prebiralo stanovski tisk, potem bi izpadla kritika predvsem v onih zadevah, v katerih je organizacija največ storila. Naj navedem tu par primerov.

Med članstvom nekoga društva se širi vest, da ni UJU ukenilo prav ničesar za učiteljske vdove, kronske upokojenke in kronske upokojene iz našega stanu. — Vse vdove so že prevedene na dinarske plače, edino učiteljske še ne in kdo je temu kriv? Seveda poverjenišvo UJU, ki se ni prav nič brigalo za usodo ubogih kronskih upokojenk.

Če bi bila zadeva iznešena na društvenem zborovanju in bi se društvo informiralo pri poverjeništvu, bi izvedelo, da se je organizacija že večkrat obrnila na pristojna mesta in da je uporabila tudi trenutke, ko je postala zadeva najaktualnejša in to pred komisijo za proračun za leto 1928/29. 7. marca 1928 je poslalo poverjenišvo, po šolsko upravnem odseku izdelano, tozadevno vlogo poslanskim klubom, finančnemu ministru, Zvezi državnih nameščencev, Izvršnemu odboru UJU in osebno g. H. Vodopivcu, članu glavne kontrole. Zadeva o prevredbi učiteljskih vdov se je sicer nekoliko zavlekla, toda danes so že vse prevedene, le prevredba nekaterih še ni potrjena. Ker ne obstojajo nikake ovire, se je nadejati, da se bo to v najkrajšem času izvršilo.

Še eno zadevo naj navedem, in sicer uvedbo celibata za učiteljice. Med našimi tovarišicami se neprestano širijo vesti, da ni UJU ukenilo prav ničesar v obrambo učiteljic oziroma njihovih pravic — da tudi glede polnih draginskih doklad naših tovarišic ni ukenilo ničesar, in celo do take trditve so se povzpeli, da dela ravno UJU na to, da se uvede celibat. Kdor je pazno čital »Učit. Tovariša« bo vedel, kako tendenciozna so taka podtikanja, ker je razvidel iz poročil o delu Izvršnega odbora, iz poročil o skupščinah in sejah širjega sosveta, koliko je ravno v gori navedenih slučajih naredilo poverjenišvo in Izvršni odbor. Navajati datume vseh tozadevnih intervencij in ukrepov bi bilo brezmišlno. Čitajte »Učiteljskega Tovariša« in »Narodno Prosveto« in uvideli boste, da UJU ni zamudilo nobene prilike delovati v smislu zahtev in pravic vsega članstva brez razlike.

So tudi ljudje, ki jim je še vedno naša močna, edinstvena stanovska organizacija trn v peti. Da širijo isti netočnosti o delu

naše organizacije in ji očitajo nedelavnost, ni prav nič čudnega, a žalostno je dejstvo, da jim pri tem razdiralnem delu pomaga članstvo, ki je del in tudi steber vse organizacije.

Premislimo in zavedajmo se, da je moč organizacije odvisna od članstva. Kolikor večja je moralna opora pri članstvu, toliko večja je moč vodstva, ki kot sem že omenil, stoji in pade s članstvom. Pozitivno delo in pozitivna kritika podprta s konkretnimi slučajmi in dejstvi privedeta do sigurnih uspehov, a kverulantstvo do sigurnega razdora. Prepričajmo se vedno sami o okoliščinah in delu, presodimo ga in izrecimo o njem objektivno in stvarno kritiko, da bomo vredni člani skupne zajednice.

Občni zbor Zveze državnih nameščencev za Slovenijo, dne 20. januarja 1929.

Solidarnost vseh strok državnih nameščencev. — V Zvezi so organizirane sedaj domala vse organizacije državnih nameščencev v Sloveniji. — Potreba močne stanovske zavesti, enotne ideologije in zavedanja skupnih ciljev državnega nameščenstva.

Predsednik Zveze g. direktor Milan Paternoster je otvoril občni zbor ter povdarjal posebno uspeh Zveze glede izplačila razlik, glede uredbe o potnih in selitvenih stroških, preprečitve Seberovega predloga o reduiranju draginskih doklad državnim nameščencem. Docela vse organizacije državnih nameščencev so že sedaj včlanjene v Zvezi. Pisarna Zveze se je v prošlem letu otvorila in organizirala. Posebno je služil včlanjenim organizacijam pravni odsek Zveze, ki ima na razpolago upravne in sodne juriste.

Velike naloge dobiva posebno sedaj Zveza, ko je povsem izpremenjena situacija v Beogradu in državi. To je razvidel posebno, ko se je mudil po poslih zadnje dni v Beogradu. Sedanja vlada si je nadela v svoj program urediti uradniško vprašanje, a ne samo v upravnem oziru temveč tudi glede materialne strani državnega uradništva. To je posnel iz izjav vplivnih oseb, s katerimi je imel priliko razgovarjati. Materialne strani tudi Zveza ne sme izpustiti iz vida, ker je to temelj za vsa druga vprašanja. Nadalje ne naloge Zveze so ureditev stanovanjskega problema čim ugodneje za državno uradništvo, ki bo postal aktualen zopet z ukinitvijo stanovanjske zaščite. Treba bo gledati na maksimiranje najemnin.

V to svrhu pa rabi Zveza zadostno moralno in materialno pomoč s strani članstva. Članstvo mora zanesiti stanovsko zavest in evangelij organizacije do zadnjega državnega uradništva, da nas bo prešinila vse ena misel — potreba skupne borbe in skupnih nalog, ki jih imamo.

Nato poroča tajnik Zveze gosp. Joža Bekš, ki izvaja sledeče:

Na zadnjem rednem letnem občnem zboru dne 8. januarja 1928 je bila po daljši in stvarni debati sprejeta resolucija, ki je v glavnem obsegala najbitnejše zahteve državnega nameščenstva, združenega v naši Zvezi.

Vlado in narodno skupščino smo pozvali, da nujno izvedeta popolno reorganizacijo državne uprave, ki naj bi bila usmerjena tudi na odstranitev nekvalificiranega uradništva, na depolitizacijo uprave in na zagotovitev stalnosti državnih nameščencev.

Kakor vsa leta doslej, je Zveza tudi tekom leta 1928. polagala največjo važnost na poboljšanje gmojnega položaja državnega nameščenstva. V ta namen je predlagala utemeljene spomene, v katerih je predvsem zahtevala opustitev prakse, ki nam je s filnančnimi zakoni ukinjala z uradniškim zakonom pridobljene dobrine.

Zveza je dosegla, da so se pričele prevajati kronske pokojnine na dinarske in da se ta prevredba bliža srečnemu zaključku.

Vprašanju pridobitve trajne olajšave za železniške vožnje upokojenecv in njihovih družinskih članov, smo posvečali največjo pozornost.

Zveza je marljivo sodelovala pri sestavljanju predlogov za preosnovo uredbe o povračilu potnih in selitvenih stroškov, ki že davno niso več odgovarjali dejanskim potrebam. Žal je bivša vlada z novo uredbo, ki je stopila pred kratkim v veljavo, zvišala sicer dnevnice, okrnila pa druge bonitete.

Ponovno je Zveza opozarjala na neobhodno potrebo likvidacije vraščanja dolžnih razlik za čas od 1. oktobra 1923 do 1. maja 1924. Tozadevno moremo beležiti gotov uspeh, ker so se razlike državnim služiteljem in rodbinam umrlih državnih nameščencev po večini izplačale že v drugi polovici lanskega leta, dočim se bodo likvidirale terjatve aktivnih državnih nameščencev vseh strok in kategorij ter upokojenecv po vrsti v breme novega monopolskega posojila.

Že od leta 1927. smo stremeli za revizijo uradniškega zakona. Usodo revizije je menda komisija pri finančnem ministrstvu že započela, ker je bil revizijski osnutek po dobljenih informacijah že predložen predsedništvu bivše vlade. Upajmo, da bo sedanja

neparlamentarna vlada, ki dela s polno paro, čimprej in v glavnem zadostila vsem našim težnjam.

Ker so s 1. julijem 1928 stopile v veljavo izpremembe in dopolnitve uredbe o nabavljalnih zadržkih ter natovorile državnim nameščencem novo breme, smo na to okolnost ponovno opozorili glavni savez in prošnje, da izposluje ukinitvev odrejenih prispevkov po 10 oziroma 5 Din na mesec.

V pravovarstvenem oziru je Zveza nudila svojim članom kolikor mogoče in kadar koli so se nanjo obračali, eksaktno pomoč. Nastopila je oficijelno proti represalijam glavnih funkcionarjev UJU, poverjenišva v Ljubljani ter to zadevo spravila tudi pred letno skupščino glavnega saveza meseca junija 1928 v Sarajevu. Prav tako je Zveza dajala primerne nasvete tudi v vseh drugih pravno bolj ali manj zamotanih primerih.

Iz vida ni izpustila stanovanjskega vprašanja ter je skušala z različnimi spomencami podaljšati stanovanjsko zaščito do leta 1930.

Uredba o penzijskem fondu za vdove in deco umrlih državnih uslužbencev, ki je stopila v veljavo 1. t. m., naj bi bila po mnenju mnogih nepoučenih plod dela naših organizacij in s tem v zvezi seveda tudi naše Zveze. Zveza je že od nekdaj stala na stališču, da je sicer treba osnovati penzijski sklad, vedno pa je stremela za tem, da so prispevki državnih nameščencev za ta fond kar najnižji.

Že leta 1927. si je hranilni in posojilni konzorcij javnih nameščencev in upokojenecv v Ljubljani pridobil od mestne občine primerno stavbišče, na katerem naj bi se postavil Dom državnih nameščencev.

Prav tako se je Zveza z vso vneto zavzemala za preosnovo svojega glasila »Našega Glasca«, za katero je uvedla obširno propagando s številnimi okrožnicami itd. Na nas samih je, da to glasilo vzdržimo na sedanjih višinih ter ga po možnosti še bolj okrepimo.

Razmere na ljubljanskem živilskem trgu so Zvezo prisilile do javnega nastopa. Priredili smo 30. oktobra 1928 v »Unionu« sijajno obiskan protestni shod, ki je sprejel primerno resolucijo.

Dobrodošlo moralno podporo je Zveza prejela od svojih okrožnih skupin, izmed katerih moramo staviti v ospredje vsaj za prvi čas Kamnik, Konjice, Kranj, Krško in Maribor. Nekaj okrožnih skupin pa bo treba obuditi k povsem novemu življenju.

Glavni savez bi storil lahko brezdvomno več, ako bi deloval v urejenih razmerah. Potrditi pa moramo, da je glavni savez baš po svojem predsedniku in tajniku preprečil marsikatero nesrečo, pretečo državnim nameščencem, o kateri ti niti slutili niso. (N. pr. nadaljnja redukcija draginskih doklad.)

Meseca januarja 1928 se je vršila v Beogradu prva plenarna seja glavnega saveza, ki je sprejel v 9 točkah sklepe, tičooče če naših glavnih zahtev. 3., 4. in 5. junija 1928 se je vršila v Sarajevu glavna skupščina, ki ni osvežila samo naših doslej neizpolnjenih postulatov, marveč je osnovala tudi mednarodno zvezo z zvezama francoskih in nemških državnih uslužbencev.

Druga plenarna seja glavnega saveza se je vršila v Beogradu 2. in 3. novembra 1928. Njena naloga je bila v glavnem, izposlovati izplačilo razlik, pospešiti izdajo nove uredbe o povračilu potnih in selitvenih stroškov in dobiti vpogled v novi osnutek izpremenjenega uradniškega zakona.

Glavni savez bi brez dvoma lahko pokazal boljše uspehe, ako bi imel zadostno materialno in moralno podporo pokrajinskih zvez.

Pozabiti ne smemo lastnih svojih članov, t. j. strokovnih in stanovskih organizacij, včlanjenih pri Zvezi. Najjačjim izmed njih se ima Zveza zahvaliti, da je njeno članstvo tekom pretečenega upravnega leta narastlo na dokaj dostojno višino in baš te po

številnosti članov najjačje organizacije so bile Zvezi tudi v največjo moralno oporo. Zrelost in disciplina njihovih funkcionarjev, temeljito poznanje osnovnih dolžnosti napram svojemu članstvu in napram Zvezi, vse te lastnosti so bile gonilna sila zvezinega odbora.

Nasprotno pa si ne smemo zastirati oči pred dejstvom, da mnoge manjše organizacije od Zveze še niso pokazale tiste discipliniranosti, ki je za skupnost neobhodno potrebna. Na ponovne urgence so izostajali vsakršni odgovori in tako Zveza niti ob sklopanju svojih računov nima še zanesljivih podatkov glede njihovega notranjega ustroja.

Odbor Zveze je imel do danes 16 sej, 1 sestanek strokovnega sveta (10. junija 1928) in 3 seje devetčlanskega odbora za zgradnjo Doma državnih nameščencev.

Ker je sedanji odbor uverjen, da se obetajo organizacijam državnih nameščencev spričo izpremenjenih razmer v državi boljši časi in se je nadejati večjih uspehov, polaga z mirnim srcem svoj račun ter iskreno želi, da bi novemu odboru uspelo nadaljevati in srečno završiti pričeto delo.

Gospodarsko stanje in poslovanje Zveze.

Blagajnik g. Ign. Rus je podal sliko o organizacijskem in gospodarskem stanju Zveze.

Zveza šteje sedaj 82 strokovnih organizacij in 7445 članov. Poleg strokovnih organizacij so včlanjene tudi okrožne skupine državnega uradništva.

Gospodarsko stanje iskazuje 114.213 Din dohodkov in 104.625 Din izdatkov, torej 9588 Din ostanka. Zveza je nabavila inventar za pisarno, ki je vreden 14.837 Din. Premoženje s saldóm znaša torej okroglo 24.000 Din. Zbirka za Uradniški dom v Ljubljani znaša okroglo 10.000 Din poleg deleža v obliki obilicij v vrednosti 5000 Din.

Tisk Zveze — »Naš Glas«.

Upravnik g. Fr. Petrovčič poroča o stanju zvezinega glasila »Naš Glas«. Podal je zelo zanimiv historijat »Novega Glasca«, ki kaže križev pot vseh uradniških glasil ter je najboljši barometer o zavednosti članstva. »Naš Glas« je imel leta 1919. 4000 naročnikov, ker je bil skupno glasilo s hrvatskim uradništvom. Po odcepju Hrvatov je padlo število naročnikov leta 1920. na 1500, sedaj jih pa šteje 1260.

To kaže, da se je storilo premalo med uradništvom za »Naš Glas«. Mnogo se pa da napraviti, če se hoče. Za enkrat je prevzela Zveza garancijo in kritje, a to ne more iti dalje.

»Naš Glas« je dobil sedaj večjo obliko in tudi po vsebini se je izboljšal, tako da ga mora čitati vsak uradnik in nas ga ni treba biti sram. Stane letno le 40 Din, polletno 20 Din in četrtletno le 10 Din, kar pač zmore vsak uradnik. Zahtevajte »Naš Glas«, glasilo skupne organizacije vsega državnega nameščenstva na deželi v vseh gostilnah, kamor zahajate, v mestu pa ga zahtevajte po vseh kavarnah, da ga morajo naročiti. Glejmo, da dvignemo naročnike najmanj na 2000, če hočemo, da bo list izhajal.

Pregled računov.

G. računski inspektor Ivan Ristan je v imenu pregledovalcev računov poročal, da so pregledovalci pregledali in ugotovili pravilnost računov ter predlagali absolutorij odboru in pohvalo blagajnikom. Priporočila odboru, da se v bodoče drži točnejše proračuna in ne odobruje izdatkov, ki niso predvideni v proračunu. Enako priporočila nadzorstvo fuzijo uprave »Našega Glasca« z upravo Zveze.

Mnenje članstva.

Zastopnik okrožne skupine državnih nameščencev za krški okraj povdarja:

Uredba o potnih in selitvenih stroških nam je prinesla poslabšanje. Dnevnice so le na papirju zvišane, drugače ne. Enako je glede kilometrine.

Glede izplačila razlik je treba podvzeti vse korake, da bo druga polovica izplačana iz druge tranše posojila.

Stari računi potnih in selitvenih stroškov, tako upaviteljem, šolskim nadzornikom itd. še sedaj niso poravnani, kar ni omenjeno v tajniškem poročilu.

Odtoglajaji za poplave se odtegujejo kar naprej, čeprav ni več poplav.

Iz teh razlogov predlaga:

1. Zveza naj deluje na ukinitvi nove uredbe o selitvenih in potnih stroških, ker je slabša od prejšnje.

2. Deluje naj se na čimprejšnjem izplačilu drugega dela razlik.

3. Pospeši naj se izplačilo starih obvez, t. j. potnih, selitvenih itd. stroškov od prej.

4. Store naj se koraki, da se doseže odtegotvanje odtoglajajev za poplave in izplačevanje doklad v prvotni izmeri.

5. Ukinie naj se tudi uredba o odtoglajajih za nabavljalne zadrge.

Sreski poglavar g. dr. Ogrin izvaja, da je uredba o potnih in selitvenih stroških res nesprejemljiva. Mi ščitimo obrtnike in industrijalce. Ohrani naj se kilometrina in do

voznina. Predlaga, naj Zveza ponovno posreduje, da se uredba revidira. Govori na dalje o razlikah in nabavljajnih zadrugah.

Predsednik Zveze g. M. Paternoster pojasnjuje, da so se potni stroški z novo uredbo res poslabšali. Izplačilo razlik, t. j. drugega obroka, je predvideno v uredbi o posojilu. V tekočem letu se morajo vsi stari dolgov poravnati zaradi državnega posojila ter so oblastva že morala izdelati zadevne izkaze. Odtegljaji za poplave so definitivni. Sedanja vlada se bavi z vprašanjem, kako izboljšati tudi materialni položaj državnega uradništva. Glede nabavljajnih zadrug je po udariti, da ostane denar naš. Delitev potnih stroškov na državo in privatnike bo težko izvedljivo.

Za obvezno upeljavo Zvezinega glasila — »Naš Glas«.

Predsednik poštne organizacije gospod Čampa je povdarjal, da je že lansko leto stavil na občem zboru predlog, naj se uvede oblagatna naročnina za »Naš Glas«. List je dvigniti in izboljšati, da bodo sami segali po njem državnim nameščencem. To je najboljša reklama in agitacija. Vsak član mora čitati Zvezino glasilo, da dvignemo stanovsko zavest v vsem državnem uradništvu in ustvarimo enotno ideologijo državnega uradništva. Najprej moramo vsi vedeti, kaj hočemo?

Predlaga naj one organizacije, ki nimajo svojih glasil, uvedejo obvezno naročnino za »Naš Glas«.

Glede (Nabavljajnih zadrug je mnenja, da niti velike organizacije niso logične v tem oziru. Stanovska politika državnih nameščencev se mora tudi glede gospodarskih organizacij preorijentirati. Prisiljeno članstvo pa odklanjajo tudi Nabavljajne zadruge same. Niti ob poplavah se ni toliko vikal oglede odtegljajev, kakor sedaj, ko gre za lastne institucije.

Strokovni tajnik g. Bekš poroča, koliko je že Zveza storila za razširjenje »Našega Glasa« in obvezno naročitev.

Tov. Hreščak pletira za obvezno naročitev na »Naš Glas«. »Naš Glas« se mora oblagatno uvesti. To je potrebno zaradi ustvarjanja enotne ideologije državnega uradništva, ker brez nje ne more organizacija borbeno nastopati. Ne se ozirati na odklonitve. Odbor mora delati naprej na tem vprašanju, če tudi pade število članstva zaradi tega, bi bili pa oni, ki ostanejo zavednejši in borbenejši ter enotnejši, da bi več storili za državno uradništvo. Velik plus bi bila enotna ideologija in naj se zaradi tega forsira to vprašanje.

Zastopnik nižjih uslužbencev povdarja, da bi to značilo uvesti diktaturo. To bi se reklo pokopati organizacijo in samega sebe. Drugače je treba to rešiti, da se namreč list dvigne vsebinsko. Kritikuje list in dopise ter se izjavlja proti oblagatni naročitvi na »Naš Glas«.

Sreski poglavar g. dr. Ogrin povdarja, da bo treba misliti na obvezno naročnino lista, ker je treba dvigniti informiranost v stanovskih vprašanjih in stanovsko zavest med državnim uradništvom. Provizoričen izhod bi bila obvezna naročnina potom okrožnih skupin, ki naj bi prevzele to nalogo. (Ta predlog je bil sprejet).

Razrešnica — proračun — članarina.

Nato je bil sprejet predlog za razrešnico odboru in funkcionarjem. Enako proračun in dosedanja članarina à 1 Din mesečno, t. j. 12 Din letno.

Predlogi.

Sprejet je bil predlog Kranjske okrožne skupine, da naj se deluje z vsemi silami na to, do dobe tudi upokojenci stalne železniške legitimacije in tudi družinski člani, kar so prejimali tudi pred vojno v prejšnjih državah.

LISTEK.

Šola in radio.

Gotovo je to vprašanje ravno pri nas aktualno. Zakaj?

Radiofonija je še jako mlada veda in ker je nova, vleče. Poleg tega ima pa radio-telefonija v sebi veliko skrivnostnega, kar privlačnost in zanimanje še bolj poveča. Zato je prav, da se tudi ta mlada iznajdba, na kateri je danes zainteresiran sleherni vašačan, vpreže v službo izobraževanja poedincev in mas.

Ravno na podlagi zanimivosti te iznajdbe lahko z gotovostjo sklepamo, da je radio eno najmočnejših učnih sredstev. V mnogih krajih so že instalirali radio v šolske sobe v učne svrhe (seveda ne pri nas!) in so baje z uspehi zelo zadovoljni. Prepričan sem, da bi se to tudi pri nas zelo obneslo, posebno na šolah z oddelki, kjer je učitelj neprestano na delu s svojim govorilnim organom. Umevno, da človek, ki govori dve uri neprestano, postane tretjo uro gotovo že hripav ter duševno in telesno utrujen.

Na šolah, kjer poučuje en učitelj po dva ali več oddelkov naenkrat združeno, zaradi racionalne izrabe časa ne more nikdar obeh oddelkov naenkrat tiho zaposliti in zato je prisiljen, da dopolne tri ure in ravno tako tudi popoldne tri ure neprestano govori. Koliko odrešenje bi že bilo za učitelja, če bi vsaj po dvakrat na teden prevzel radio nje govo delo glasnega predavanja — po eno uro! Učitelj bi bil samo navzoč in bi z učili tiho spremljal predavatelja in tako dajal živim besedam iz zvočnikom nazorno realno vsebino. Bilo bi to tudi močno učno sredstvo, ki se ne bi nikdar obrabilo in prepri-

žavah. Država bo imela od tega le dobiček, ker bo mesto pol praznih vagonov, več osebnega prometa.

Pri volitvah je bila izvoljena sledeča lista:

A. Člani. 1. Skulj Andrej, obl. nadz. za šol. vrt. 2. Gvardjančič Ivan, preglednik fin. kontrole. 3. Dvoršak Vinko, ptt. zvančnik. 4. Znidaršič Franc, ptt. činovnik. 5. Franetič Anton, zvančnik pravosodne straže. 6. Bekš Joža, davčni kontrolor. 7. Raič Slavko, profesor. 8. Fakin Anton, meščanskošolski učitelj. 9. Rus Ignacij, sreski tajnik. 10. Paternoster Ivan, rač. direktor. 11. Petrovič Fr., višji sodno-pis. oficijal. 12. Prašnikar Josip, služitelj pri davčni upravi Ljubljana okol. 13. Dr. Ferjančič Josip, sreski poglavar. 14. Svetek Anton, računski direktor. 15. Stavec Ivan, služitelj pri viš. dež. sodišču. 16. Dr. Valjavec Ljudevit, viš. fin. svetnik. 17. Illovar Ivan, davčni izvrševalec. 18. Tance Vladimir, geometer. 19. Ing. Mencinger Leon, viš. gradbeni svetnik. 20. Ing. Novak Leon, profesor na sred. teh. šoli.

B. Namestniki: 1. Zupan Josip, upok. tob. tovarne. 2. Zupanec Ivan, sekretar poštne direkcije. 3. Schildenfeld Rudolf, sodno-pis. uradnik. 4. Čeh Josi, vet. referent. 5. Matjašič Mirko, inspektor poštne direkcije.

C. Pregledovalci računov: 1. Martinšek Fran, ptt. zvančnik. 2. Grum Rado, učitelj. 3. Rostan Ivan, rač. inspektor.

Č. Namestniki: 1. Klavara Matko, knjigovodja. 2. Rainer Josip, sodno-pis. viš. oficijal. 3. Beguš Joško, upravni uradnik v pokoj.

Vprašanje zastopstva mariborske okrožne skupine in nameščencev oblastnega odbora se je prepustilo odboru, da ga ugodno reši.

—k.

Ukinjeni člani zakona o narodnih šolah iz l. 1904.

Zadnjič smo objavili člene, ki so bili izpremenjeni in ukinjeni v zakonu o narodnih šolah iz l. 1904. Ker prejemamo vedno nova vprašanja, kaj zadevajo ukinjeni člani in kakšna je bila prejšnja stilizacija izpremenjenih členov, objavljamo te člene iz Zak. o nar. šolah v celoti.

Čl. 34: Stalni nastavnik ne može izgubiti službu bez odluke Prosvetnog Saveta zbog dokazane krivice, i ne može se premeštati u druga mesta osim po molbi stečajem ili za kaznu, ili po potrebi službe. U ovom pomenutom slučaju, nastavnik ima prava na naknadu putnog i selitvenog troška prema zakonu o dnevnici i podvoznini i selidbini državnih činovnika i službenika od 19. februara 1892. god.

Nastavnik će se premeštiti po potrebi samo onda, kad se škola zatvori ili se zbog nedovoljnog broja đaka spoje razredi.

Čl. 35: Upraznjena učiteljska mesta popunjavaju se stečajem, koji se objavljuje preko službenih listova. Stečaj za popunjavanje praznih mesta raspisuje Ministar prosvete i orkvenih poslova, najdalje do 1. maja, a izbor kandidata vrši komisija u koju ulaze:

Referent za osnovnu nastavu kao predsednik i kao članovi dva profesora i dva učitelja iz Beograda koje izbere Glavni Prosvetni Svet.

Za svako upražnjeno učiteljsko mesto, za koje se javlja dva ili više kandidata, komisija izbira po dvojici kandidata i predlaže ih Ministru prosvete, a on jednoga od predloženih kandidata potvrđuje. Ovaj izbor komisija je dužna dostaviti Ministru prosvete najdalje do 16. juna.

Varoši i varošice dobivaju oni učitelji, koji imaju najmanje jednu periodisku povišicu, okružne varoši oni koji imaju dve periodske povišice, a Beograd se dobiva tek

član sem, da bi učenci vedno nestrpno čekali na »radio-šolo«!

Prepričan sem, da bi se tudi postaja »Radio-Ljubljana« rada odzvala svojemu visokemu učiteljskemu poklicu, če bi bilo vsaj polovico šol radio-naročnikov. Na ta način bi se lahko tudi veliko pripomoglo k povdigi našega šolstva, ker je verjetno, da bi učitelje-predavatelje izbirala prosvetna oblast; v interesu šole pa je, da bi izbrala gotovo najboljše pedagoge. Odrlo bi se našim pedagogom tudi popolnoma novo polje študija učnih metod. S tem, da bi učitelj spremljal šolsko radio-predavanje s slikami in drugimi nazornimi učili ter učnimi pripomočki, bi se dali brez večjih težkoč poučevati skoro vsi učni predmeti (do gotove meje še celo leporepis in risanje!).

Vem, da bi bili učitelji oddajni postaji za to akcijo zelo hvaležni, če bi se udeležila, ker bi imeli od tega dvojen dobiček: 1. Taka predavanja bi s svojo interesantnostjo in tudi večjo pedagoško vrednostjo pouk osvežila. 2. Učiteljstvo bi imelo priliko posecati pedagoško res vzorna predavanja, kar si marsikaj, tudi starejši učitelj želi, da zamore osežiti in izpopolniti svojo lastno učno metodo. Učiteljstvo bi od časa do časa tudi samo zase prirežalo v radiu javna pedagoška predavanja, ki bi brez dvoma visoko dvignila naše šolstvo.

Ker bi bila ta predavanja javna, bi jim prisluskovali tudi vsi drugi radio-poslušalci, ki so zainteresirani na šoli (torej ne samo učiteljstvo!) in zato šolstvo ne bi bilo več tako strogo ločeno od ostalega sveta, kot je žalibog še marsikje! Gg. upravitelji in člani šolskih odborov, stvar malo razmislite, plod vaših razmišljanj pa naj bo realno delo, saj ni nobena občina tako revna, da skupno ne bi zmogla enega radio-aparata.

(Po »Slovincu«).

posle tri povišice. Prvenstvo za bolja mesta imajo oni učitelji, koji imaju za to porodičke potrebe, odlikuju se radom u školi i na književnosti.

Čl. 36: Učitelji premešteni po kazni ne mogu se javljati na stečaj za mesto iz koga su uklonjeni dok im ne ističe jedan period za povišicu.

Čl. 37: Stečajem nepopunjena mesta i prazna mesta koja se ukažu u toku školske godine Ministar popunjava privremeno novim učiteljima.

Privremeni učitelji mogu se premeštiti samo za kaznu ili kad dotična mesta dobiju stalni učitelji stečajem.

Čl. 38: Ako učitelj u nevreme bude krenut iz nekog mesta zbog ukiđanja odeljenja ili zatvaranja škole, biće postavljen u drugo mesto, koje će biti, po mogućnosti, ravno onom iz koga je premešten. Ali, ako bi se u mestu iz kojega je uklonjen, ukazalo u toku te godine prazno mesto, ima pravo da se vrati u njega bez stečaja.

Čl. 47: Nastavnik može ostaviti učiteljsku službu samo onda kad mu Ministar uvaži ostavku. U protivnom slučaju neće mu se računati pređašnje godine službe, ako bi se opet vratio u službu.

Ostavka se može podneti krajem školske godine i onda mora biti uvažena; ostavka podneta u početku školske godine ne mora biti uvažena, a ako se uvaži, učitelj ne može dobiti drugo mesto u toku te godine.

Ako nastavnik, bez odobrenja i bez dovoljnog opravdanja, izostane od svoje dužnosti sedam dana u mestu, ili petnaest dana van mesta, ili ako ne ode na novu dužnost za petnaest dana, od dana saopštenog mu postavljenja ili premeštanja, smatra se da je ostavio učiteljsku službu, i njegovo se mesto oglašava za upražnjeno.

Čl. 50: Opomenom kazni nastavnike upravitelj. Opomenom, ukorom i gubitkom plate do petnaest dana kazni školski nadzornik. Gubitkom plate od petnaest dana do tri meseca, premeštajem i otpustom iz službe kazni Ministar.

Otpuštanje stalnih nastavnika izriče Ministar po predlogu Glavnoga Prosvetnoga Saveta, a otpuštanje privremenih nastavnika po predlogu školskog nadzornika.

U roku od petnaest dana može se nastavnik žaliti nadzorniku protiv kazne koju je izrekao upravitelj ili školski odbor, i Ministru protiv kazne koju je izrekao nadzornik.

Čl. 52: Nastavnik može biti kažnjen premeštajem u drugo školo koje mesto ako dobije dvaput nepovoljnu ocenu rada. Tada ne dobiva naknadu selidbenih troškova.

Kad se zatvori škola ili ukinе razred, gde je nastavnik radio, onda se on stavlja na raspoloženje, ako ne dobije drugo mesto. U tom slučaju gubi on 30% od svoje plate, ako služi manje od petnaest godina. Sa svakom godinom službe preko petnaest godina umanjava se odbijanje sa 1%.

Enorazrednice.

Na te vrste šol naletimo danes samo še tam, kjer je prav malo šoloobveznih otrok. To so seveda po večini zapuščeni kraji, od železnice navadno po 20—30 km oddaljeni. Ti kraji so vsled nerodovitne zemlje tudi prav redko naseljeni in to je tudi vzrok, da enorazrednice sploh še obstojajo, kajti le na ta način je dana tudi temu ljudstvu možnost izobrazbe.

Oglejmo si te šole malo pobliže. So to večinoma male pritlične hišice, katerih zunanji izgled nam pogostokrat prav malo izpričuje o namenu, kateremu one služijo. V mnogih krajih pa se nahaja šolska soba v privatni hiši in to najraje v gostilni. Vem za šolsko sobo, v kateri je čez dan pouk, a zvečer pa namesto, da bi odprli okna in prezračili, nanosi hišni gospodar otroške plenice in jih razobesi okoli velike krušne peči, ki se v njej nahaja.

Nekatere od teh šol imajo tudi stanovanje za učitelja, ki obstoja navadno le iz kuhinje in ene sobe. Ta stanovanja pa so vlažna, v starejših stavbah so tudi že popolnoma uničena okna in vrata, tako, da pozimi pihna na vseh koncih in krajih. Stene in tla so razkopana, šipe pobite, a šolski oddori imajo pa vedno le prazno blagajno, da na popravila ni misliti. Občinski in šolski odbor, ki sta v teh krajih skoro vedno eno in isto, se za učiteljevo stanovanje prav nič ne brigata in delata tako, kakor da učitelj ni vzgojitelj njihovih otrok, prosvetitelj naroda, njihov vodnik in svetovalec, ampak človek, katerega je država občini vsilila in je seveda zanj tudi potem vse dobro, kar mu dado. Splošno je tudi razširjeno pri njih mnenje, da ga oni plačajo in mora zato delati tako, kakor se bo njim poljubilo. Ako je učitelj neoženjen, potem si dobi stanovanje v kaki privatni hiši. Seveda je v teh krajih zelo težko dobiti sobico, ki bi odgovarjala higijenskim predpisom. Najemnina pa je navadno še večja, kot pa drugod. Težko pa je za poročenega učitelja. Ker se večjega družinskega stanovanja v takih krajih v privatnih hišah sploh ne dobi, je prisiljen poslužiti se šolskega ali pa pustiti svojo družino kje drugje in voditi dvojno gospodinjstvo.

Ravno tako težko je s hrano. Drugod, kakor v gostilni jo sploh ni mogoče dobiti. Ker pa je v celi vasi samo ena ali dve gostilni, je učitelj prisiljen, da se vda na milost in nemilost gostilničarju. V hrani torej ne more biti izbirčen in tudi pri ceni ne sme dosti oporekati. Mnogokrat plača učitelj v teh krajih za slabo hrano in stanovanje več, kot pa njegov kolega v trgu ali mestu za dobro.

Pouk na teh šolah je jako težaven. Dnevno po 5—6 ur pouka in poleg tega še obakrat po dva oddelka, kar je posebno naporno. Učitelj na taki šoli pa je obenem tudi upravitelj. Opravljati mora posle šolskega upravitelja, kar da tudi mnogo dela. Tako sem bil tudi jaz takoj prvi dve službeni leti na enorazrednici in ves čas nisem dobil za upraviteljsko delo niti pare odškodnine.

Pri nastavitvah učnih moči na enorazrednicah pa so skoraj do zadnjega vse vlade prav močno grešile. Pokazale so svojo strankarsko zagrizenost in neupoštevanje pedagoških načel. Na enorazrednice so nastavljalje učiteljske abituriente in učitelje, ki so bili njihovi politični nasprotniki. Ni jim bilo mar za šolstvo, ampak le za stranko. Hotele so si z večim preganjanjem vzgojiti iz uradništva krdelo političnih agitatorjev. Šele v zadnjem času se je tudi v tem pogledu obrnilo na boljše.

Dela je na teh šolah mnogo več in težje, kakor pa na večrazrednicah. Že s tem, da je na enorazrednici število tedenskih učnih ur raztegnjeno do predpisanega maksimuma, t. j. 30 ur, se dela temu učitelju upravitelju krivica z ozirom na kolega, ki poučuje na večrazrednici po 24 učnih ur na teden. Pripomniti je tudi, da je delo prvega mnogo naporejše od dela drugega. Rešitev enakovrednosti v zaposlenosti učiteljstva je mogoča le na tak način, da se predpiše maksimum 24 učnih ur na teden. Ker pa bi na enorazrednicah pouk radi tega zelo trpel, naj se uvedejo zanje nadure, katere pa morajo biti plačane, kajti vsak delavec je vreden svojega plačila. Uvesti je treba tudi upraviteljske doklade, ki naj znašajo za enorazrednice najmanj 300 Din mesečno. Radi velike oddaljenosti enorazrednic od železnice je temu učiteljstvu zelo otežkočen poset društvenih učiteljskih zborovanj, ker je vedno v zvezi z velikimi izdatki. Tudi v tem pogledu je treba nekaj ukreniti.

V mnogih slučajih velja vse to tudi za dvorazrednice. Ako bi hotelo učiteljstvo, ki na takih šolah službuje, podati kratko poročilo o tamkajšnjih razmerah, bi storilo s tem mnogo dobrega, ker le na ta način bi si mogli mi ustvariti jasno in resnično sliko o našem šolstvu, a obenem tudi o težavah in delu našega učiteljstva.

Takrat, ko bo vprašanje enorazrednic rešeno, ne bomo imeli več strahu pred členom 71. Vedeli bomo, da ako bomo prestavljeni po resnični službeni potrebi, bomo za svoje delo tudi plačani. Enorazrednice pa bodo tudi mnogo pridobile, ker vsak bo učil z voljo in veseljem. Dozdeva se mi, da je sedaj najugodnejši moment za preosnovo šolstva, ker sedaj ne bodo več odločevali strankarski interesi. Verujemo, da bo naš vladar tudi v prosvetnem ministertvu zadovoljivo rešil uradniško vprašanje v dobrobit šolstva in učiteljstva.

—lj.

Splošne vesti.

NA DELO ZA »MLADINSKO MATICO«.

Zadnjič smo priobčili vabilo na slovensko učiteljstvo, da se loti z vso vnamo nabirati naročnike »Mladinske Matice« za letošnje šolsko leto. Naša organizacija bo poklonila letos slovenski mladini 4 knjižice za neverjetno nizko ceno 10/50 Din pod pogojem, da zbere učiteljstvo vsaj 15.000 naročnikov. Prinašamo spodaj statistiko naročnikov iz lanskega leta. Pri 126.263 šolskih otrocih bi bilo treba doseči približno 12% vse šolske dece, če naj se nam posreči naš lep načrt v tekočem letu. To procentualo so dosegli lani 4 okrajji, nadaljnja 2 sta se ji pa zelo približala. Kar je bilo mogoče v teh šestih okrajjih, je nedvomno izvršljivo tudi v ostalih okrajjih, če se učiteljstvo le nekoliko bolje potruži kot lansko leto. Naše rezerve še davno niso izčrpane, in prepričani smo, da se bo organizacija slovenskega učiteljstva posrečilo ustvariti tudi na tem polju posnemanja vreden vzgled za vso našo državo. Trdno verujemo, da prednjači učiteljski stan — kljub vsemu — v svojem idealnem stremljenju vsem drugim stanovom. Na delo torej, in uspeh ne izostane!

— Izplačilo razlik. Cenj. tovariše(ice) opozarjamo, da so v zadnji številki »Učit. Tovariša« objavljeni tabeli (razlike) izostale pike za števili službenih let, kar je važno za izračunavanje razlik. Število službenih let se mora torej pravilno glasiiti: 1.—2; 3. po izpitu; 4.—6; 7.—8; 9.; 10.—12; 13.—14; 15.; 16.—18; 19.—20; 21.; 22.—24; 25.—27; 28.—30; 31. in dalje s 15% poviškom, ker pripada pričetni stopnja osn. odnosno polož. plače s »pričetim« četrtrim, »sedmim«, »devetim« itd. letom in ne šele po dovršenih »štirih« itd. letih. Tabela naj si vsak spopolni in to pri pomoči uvažuje, ko izračunava svojo razliko. — Omeniti moramo še, da so nas že nekateri tovariši opozorili, da se njihova razlika ne ujema z ono, ki je izračunava v tabeli, kar je tudi mogoče, saj tabela je izdelana za slučaje s polnimi službenimi leti. Razlika tovariša, ki je imel 1/9. 1923 točno 14 službenih let, je seveda drugačna od one tovariša, ki je imel takrat točno 15 let službe in zopet drugačna od one s 14 leti in 7 mes. službe. Prejemki s 14 leti službe, t. j. 15. leto (II/2—5) so drugačni od prejemkov s 15. leti, t. j. 16. leto (II/2—6) in zopet drugačni s 14. l. 7 m. (t. j. 15. leto II/2—5), ki so se zvišali s 1/2. 1924 na II/2—6, kar se mora uvaževati pri izračunavanju. Kdor želi še kaka pojasnila, naj piše poverjeništvu in pismu priloži za odgovor dopisnico z naslovom.

— Stanovska zavednost, kje si? V kritiki koncerta pevskega zbora UJU v Ljubljani, omenja člankar v zadnjem »Učiteljskem Tovarišu«, da je bila udeležba od strani

učiteljstva zelo pičila. Kje je tičalo ljubljansko osnovno, bodisi meščansko učiteljstvo, nam ni znano. Morda je bilo v resnici zadržano v delu za šolo. Morda je bil vzrok tudi slaba reklama. Zadosti žalostno bi pač bilo, da bi učitelj ne vedel, kaj delajo njegovi tovariši. Vemo pa to, da, ako bi bil koncert določen v dnevih šolskih počitnic, bi bila udeležba veliko večja, ker bi se tudi mi podeželske učiteljice-učitelji lahko udeležili. Do sedaj je bil koncert vedno med šolskimi dnevi, zato je bilo nam z dežele nemogoče se ga udeležiti — čeprav bi se radi. Tako smo bili do sedaj še vedno prikrajšani na tem užitku. — Prosimo, da bi se pevski zbor UJU oziral malo tudi na nas in priredil koncert v takem času, da se ga lahko vsi udeležimo. Ako se bomo na lastna ušesa prepričali o delovanju pevskega zbora, ga bomo z večjim veseljem podpirali in širili njegovo misel. — **Učiteljica z dežele.**

— **Stanovska zavednost.** Pahor v »Popotniku« št. 5.: »Zavest skupnih interesov tudi danes še ni prodrla med stan tako, da bi stali drug za drugega.« »Učiteljski Tovariš« št. 23., str. 2. zadnja vrsta: »Stanovska zavednost, kje si?« (Udeležba in sodelovanje na koncertu pevskega zbora UJU). Učiteljski dom v Ljubljani, dopis z dne 8. jan. 1928. »Vzpričo stanovske nezavednosti in v interesu obstoja Vaše trdke privolijo jemo v ukinjenje dobavne pogodbe z dne...« Lastne ocene začetkom 1. 1929. — J. L.

— **Ukinjenje uradniške stalnosti.** Listi poročajo, da je kralj podpisal zakon, s katerim se ukinja uradniška stalnost. Poročilo slove: Ukinjenje uradniške stalnosti: Zakon s katerim se ukinja uradniška stalnost, je sprejet na predlog ministra pravde in po zaslišanju predsednika ministrskega sveta in se z njim odreja ter proglašajo: Imenovanja, premeščenja, prevedbe v drugo stroko postavljena na razpoložanje, upokojitve in odpuščanje iz državne službe, državnih uslužbenec vseh glavnih skupin, se vrši s kraljevim ukazom na predlog pristojnega ministra v soglasju s predsednikom ministrskega sveta, državnih uslužbenec ostalih skupin pa z rešenji pristojnih ministrov v soglasju s predsednikom ministrskega sveta.

— **Na nakazilo pokojnine ne bo treba več tako dolgo čakati.** Ministrstvo financ je razposlalo vsem ministrstvom okrožnico, v kateri ugotavlja, da dosednji način urejevanja pokojnin državnim uslužbencom ni bil primeren, zaradi česar so bili oškodovani mnogi upokojenci in njihove rodbine in je trpel tudi ugled državne oblasti, ker se pokojnina v mnogih primerih ni izplačevala v določenih rokih. Na ta način se je pripetilo, da so bili krediti izčrpani in da so pokojnine padale na partijo 55, tako da so mnogi upokojenci in njihove rodbine morali čakati na svoje pokojninske prejemke čisto nad leto dni. Zato naj se v bodoče postopa pri upokojitvah na sledeči način: 1. Istočasno s sestavljanjem ukaza o upokojitvi uradnikov glavnih skupin in odloka ministra za ostale uradnike in uslužbence naj se pripravi tudi odlok glede ureditve pokojninskih prejemkov. 2. V primeru upokojitve z ukazom naj se pred predložitvijo ukaza ugotovi vračunljiva službena doba, po prejemu predpisane ukaza pa naj se še istega dne ugotovi vsota pripadajočih prejemkov. 3. V primeru upokojitve z rešitvijo resornega ministra naj se istočasno s tem odlokom predloži tudi odlok o ureditvi pokojnine. 4. V obeh primerih naj se istočasno dostavljajo odloki o upokojitvi in odloki o ureditvi pokojninskih prejemkov tako glavni kontrolni, kakor upokojenemu uslužbencu. 5. Ker je treba v smislu čl. 115. zakona o uradnikih in ostalih državnih uslužbenecih voditi o vsakem uradniku službeni list in z njim hraniti dokaze o gibanju v službi in o vseh ostalih podatkih, ki so potrebni za določitev pokojnine, bo na podlagi teh podatkov mogoče brez odlašanja pripraviti odlok o pokojnini. 6. V primeru, da uradnik, ki je bil po zakonu dolžan predložiti vse te podatke tega ni storil, je treba sestaviti rešitev o pokojnini za ono dobo, glede katere obstojajo podatki. Ko pa se naknadno predlože ostali podatki, naj se sestavi rešitev o naknadnem prejemu nepripravljene pokojnine in naj se izvrši popravek prejšnje rešitve. 7. Vsi uradniki, ki vodijo personalne agende, so dolžni takoj ugotoviti, ali je vsak uradnik predložil potrebne dokaze. Vsak nedostatek v tem pogledu je treba takoj odstraniti. Uradnik, ki bi tega ne storil v določenem roku, naj se disciplinarno kaznuje.

— **Dolžnosti državnih uradnikov in nameščenec.** Prosvetna uprava je izdala sledeči odlok: Častni adjutant Nj. Veličanstva Kralja, divizijski general g. Peter Živković je, prevzemajoč dolžnost predsednika kraljevske vlade in ministra za notranje posle, z odlokom z dne 7. januarja 1929 l. K. broj 59, naročil, da se dostavi sledeči razpis vsem državnim uradnikom in uslužbencom: Dolžnost vseh državnih uradnikov in uslužbenec je, da se posvetijo samo interesom službe in naroda. To zahteva od nas vseh Njegovo Veličanstvo Kralj. Merodajni za državnega uslužbenca so le njegovi službeni predpisi in priporočila predpostavljenih. Uradniki ne smejo biti odvisni od nobenih drugih vplivov. Edino priporočilo za uradnika bo njegova strokovna usposobljenost, vestnost, marljivost, zakonitost, takt in potrežljivost napram občinstvu, kakor tudi delo za obči blagor, dočim nemarljivi, nasilni ter oni nameščenci, ki se pri delu ne ozirajo na predpise zakona, niti ne morejo več ostati v službi. Pri izvrševanju službe ne smejo voditi

uradnika strankarski ter osebni vplivi, temveč edino le zakon. Dostavljajoč prednji razpis v vednost in strogo ravnanje naročam, da ga priobčite vsem podrejenim, učnim osebam (uradnikom) in uslužbencom. Opozorite jih, da se pri izvrševanju svoje službe točno ravna po navodilih in načelih, izraženih v razpisu. Gg. ravnatelj in upravitelji naj podrejene učne osebe (uradnike in nameščence) pri njih poslovanju in glede njihovega ponašanja dosledno nadzirajo, ker so v prvi vrsti odgovorni. Ker opravljajo zasebni zavodi enako delo kot državni, velja prednje zmiselnost tudi za vse zasebne zavode.

— **Izplačilo razlik za čas od 1. oktobra 1923 do 30. aprila 1924.** Prosvetna uprava je izdala glede razlik sledeči odlok: V »Uradnem listu« št. 4. z dne 11. januarja 1929 je objavljen pravilnik o izplačilu uradniških razlik za čas od 1. oktobra 1923 do 30. aprila 1924. V tem pravilniku je odrejeno, da morajo starešine posameznih uradov sestaviti sezname uslužbenec, ki imajo pravico do te razlike. V informacijo sporočam, da bo te sezname za uslužbence v Sloveniji sestavilo in odprenilo računovodstvo odnosno finančna direkcija v Ljubljani in tedaj posameznim uradom ni treba sestavljati teh seznamov.

— **Srečna šola.** Tekom zadnjega meseca so se poročile štiri učne osebe osnovne šole v Cerkljah pri Kranju, in sicer gđ. Tevš Bogomila s prof. Kalanom Andr., kemikom v Majšperku, gđ. Ferjančič Rika z ing. Teplyjem, nameščeni v Senjskem rudniku, gđ. Lederhas Ljudmila z uč. Pavlovcem Milanom z iste šole. Srečnim parom najiskreneje čestitajo šolski tovariši kot dobrim prijateljem, šolsko upraviteljstvo kot skrbnim sodelavcem, Kranjsko učiteljsko društvo kot marljivim in rednim članom, načelstvo Učiteljskega doma kakor delaljubnim sodelavcem. Dal Bog še mnogo enakih! — J. L.

— **Šolskim odrom.** ki so morda v zadregi glede mladinskih igr, sporočamo, da ima pov. UJU v Ljubljani nekaj mladinskih igr v rokopisu in jih izposoja proti malenkostni odškodnini za »Prosvetni sklad«. Sedaj v zimskih mesecih, ko se na mnogih šolah prireja igrice, priporočamo naslednje igrice: Ribičič: Lola; Cebular: Sirota Marica; Tiran: Pri botri zimi; Trošt: Kraljevič Marko in beg Kostadin ter Šusteršič: Svetli kamen. — Vse navedene igrice dobijo šolski odri proti povrnitvi poštne tudi na ogled.

— **Ribičič: »Igrice.«** Zbirka pod tem imenom vsebuje šest prav lepih mladinskih igr, in sicer: Trapica, Vrabci, Miklavžev, Mir in ljubezen, V pustni noči in Dedščina. Šole, ki še nimajo te zbirke, naj si jo naročijo, ker v njej najdejo primerno igrico za vsako priliko, a z naročitvijo bi pripomogle »Učiteljskemu domu« spraviti v denar mrtev kapital, ki ga predstavljajo »Igrice«. Cena samo 12 Din.

— **»Zvonček«, letnik XXVII. l. 1925/26.** Uprava »Zvončka« potrebuje za svoj arhiv prvo število gornjega letnika, ker je ta letnik popolnoma pošel. Naprosamo tovariše, ki bi imeli to številko, naj jo pošljejo na upravo »Zvončka«, da ista kompletira letnike potrebne za arhiv.

— **Koliko plačujejo organizacijskih prispevkov drugje?** Državna zveza nemških prometnih poštinskih uslužbenec je določila članske prispevke na 24 mark letno, kar zneslo našega denarja na leto čez 320 Din. Poleg tega mora vsak član plačati še poseben društveni prispevek 4 marke (54 Din v agitacijski in tiskovni sklad. Znano je tudi, koliko članarino plačujejo naše kovinarske organizacije — po 14 dinarjev na teden, t. j. 56 Din na mesec.

— **Vsem učiteljskim društvom na znanje!** Ker so v štev. 22. »Učit. Tov.«, omenjena društva deloma zadostila svoji dolžnosti na pram glavni upravi — se članom teh društev ni ustavilo pošiljanje stanovskih listov. Vendar pa prosimo, da društva čimprej uredijo svoje finančne in administrativne zadeve nasproti poverjeništvu. Glavna uprava potrebuje namreč nujno večje vsote v svrhu kritja tiska naših listov. Ako društva redno ne plačujejo glavni blagajni, tudi ta ne more redno izvršiti svojih obveznosti napram svojim upnikom. Zategadelj apeliramo na vsa učiteljska društva, da izterjajo od posameznih članov vse zaostanke najkasneje do 20. marca t. l. in zaostale zneske nakažejo glavni blagajni — poverjeništvu Ljubljana. Po določenem terminu bomo, sicer neradi, primorani napraviti red s tem, da bomo ustavili pošiljanje listov vsem članom onih društev, ki ne bodo imela polno vplačane članarine. Ponovno pa priporočamo vsemu članstvu plačevanje članarine **vnapij.** Na ta način bo v izogledu vsem nedostatom in zavladal bo v naši administraciji red, kakršnega vsi želimo. — **Andrej Skulj l. r., poverjenik.** — **Josip Kobal l. r., tajnik.** — **Rado Grum l. r., blagajnik.**

— **Vsem šolskim upraviteljem v blagohotno znanje in ravnanje.** V konkretnem primeru smo dobili od nekega krajnega šolskega odbora pismo, kjer piše njegov predsednik, da sme za krajevni šolski odbor naročiti vse šolske potrebe **edino le njegov vsakokratni predsednik s pritiskom uradnega pečata.** Vsako drugo naročilo je po nadrejeni šolski oblasti **strogo prepovedano.** Doslovno pravi končno dopis: »Opozarjam čislani naslov, da ne sprejema za račun podpisane šolskega odbora v bodoče prav nobenih naročil, če nimajo uradnega pečata krajevnega šolskega odbora in predsednikovega podpis, ker **zadevnih računov odbor ne bo priznal, temveč bo plačilo odklonil.**«

„Veselite se z menoj“

pravi mlada gospa Mica. „Zmeraj bom vesela in dobre volje, ker mi ne preči nikaka težka muka, odkar RADION pere sam.“

Varuje perilo!

— V interesu šolskih upraviteljev in v svojem interesu nujno naprošamo vse, naj to opomnijo in odredbo blagohotno upoštevajo, da ob plačevanju in izterjevanju računov ne nastanejo neugodne posledice za obe strani. — **Učiteljska tiskarna in knjigarna v Ljubljani.**

— **Predsedstva društev, Brežiško-sevniško, Celjsko, Kamniško, Kozjansko, Krško, Konjiško, Dolnjelendavsko, Mariborsko (mesto in okolica), Ptujsko, Radovljiško in Šoštanjsko** ponovno prosimo, naj nam pošljejo izkaze učiteljskega, ki je došlo iz Primorja in je včlanjeno v imenovanih društvih. Gre za karitativno zadevo, za pomoč bednim tovarišem, zato je vsaka zamuda v škodo ljudem, ki so brez pomoči. Ali naj objavljamo obupna pisma onih, ki se obračajo na odsek za podporo? Apeliramo danes na čut do siromakov v stanu in opozarjamo, da je zadeva nujna in pereča. — **Poverjeništvu UJU — Ljubljana.**

— **Gospodarska aktivnost.** Na zadnjem celjskem delegacijskem zborovanju je nekdo želel poročilo o delazmožnosti gospodarskega odseka UJU. Preden je prišlo do tozadevne razprave je član poverjeništvaja pojasnil, kolika je agilnost posamnih organiziranih članov. Vprašanje je šlo radi tega a. a. s poročilom vred. — Na mariborskem kongresu je član U. D. hotel zainteresirati slovensko članstvo za gospodarsko akcijo, ki bi učiteljsvo osebnost razbremenila, postala pa plodonosna opora vsemu stanu. Bil je netaktno zavrnjen. Blagajnik U. D. poroča, da se je nek član pritožil, češ, da je ljubljanski U. D. premalo agiln. Razpored dela: Razbremenitev kapitala, sklepanje gospodarskih pogodb, odpor trgoveškega gremija, letaki v »Učit. Tovarišu«, dopis poverjeništvaja vsem društvom, dopisi načelstva U. D. vsem društvom, osebni dopisi načelnika vsem agilnim sobornikom, ustanovitev društvenih gospodarskih odsekov, nominiranje zastopnikov U. D. na društvenih zborovanjih, seje, osebne intervencije, dopisovanja, pozivi, seje, kazi, založba Ribičičevih »Igric« v svrhu prirejanja predstav i. dr. Kaj je posameznik storil? Po sebi sodi druge — in bilanca je gotova! Onih 6 — recimo šest — izjem spada v zlat okvir. — **Stanovska črna deska. J. L.**

— **Javne šolske predstave** so se oživele in bile v polnem razmahu, ko je poverjeništvu izdajalo poseben list »Prosvetov«, ki je ocenjevala tako prireditve same, kakor tudi ljudsko mnenje o izvenšolskem delovanju. Dandanes se le še posamezna šola zmoti, da priredi kako igrico, naposled pa se prirediteli medsebojno prepirajo, kako naj upora-

bijo dohodke. Korporacije se prerekajo o kompetenci v tozadevnih sporih, na šoli so vraštvo, a moralni uspeh, kje pa je ta? Svojčasno abiturijenti prirejali koncerte v prid Učit. domu, mladi učitelji smo bili duša podeželskim prireditvam, katerih čisti donosi se nahajajo v kapitalu Učit. doma. Vse gospodarske institucije so v rokah starejših učiteljev, današnja generacija pa hlepi le po borbi in velikopoteznih akcijah, pozablja, da drobci tvorijo grudo. — J. L.

— **Dogodki v ministrstvu prosvete.** Prosvetno ministrstvo je odpustilo veliko število nekvalificiranih moči na srednjih šolah, in sicer takih, ki niso položili diplomskih izpitov. V prečasnih krajih je odpuščenih 18 suplentov. Minister je izdal stroge navedbe za svoje ministrstvo. Prepoveduje se kuhanje črne kave, sprejemanje zasebnih obiskov. Obiski so dovoljeni samo ministrom, pomočnikom in načelnikom. Nadalje se pripravlja nov zakon o enotnem osnovnem šolstvu za celo državo. Ta zakon bo v bistvu dosednji srbski zakon o ljudskih šolah iz leta 1904., ki se z malimi spremembami razširi na vso državo. V ministrstvu zbirajo statistiko vsega učiteljskega v naši državi, zlasti pa tistega, ki ga plačuje država iz proračuna tega ministrstva, dodeljeno je pa zasebnim ali javnim ustanovam.

— **Vprašanje uradniških redukcij.** Po sklepu vlade se imajo uradniške redukcije izvršiti na ta način, da bodo redukciji v prvi vrsti samo nekvalificirani uradniki. Iz tega sledi, da bo v Sloveniji zelo malo, ali sploh nič uradnikov reduciranih, ker so v Sloveniji skoraj vsi uradniki brez izjeme strokovno in moralno dobro kvalificirani. Največje spremembe pa bodo v južnih krajih, po raznih ministrstvih ter zlasti v Bosni, Hercegovini in Vojvodini. Tudi v zagrebški oblasti ne bo dosti sprememb, kakor naglašajo zagrebški listi.

— **Namestilne komisije ukinjene.** Prosvetno ministrstvo je izdalo novo odredbo o pooblastilih načelnikom in pomočnikom, ki bi dobili zopet več pravic nazaj. — Nadalje je ministrstvo izdalo odredbo, da se komisija za nastavljanje učiteljev v Ljubljani in Mariboru razpusti.

— **Razpisi preklicani.** Ukazi razpisanih učiteljskih mest v mariborski in ljubljanski oblasti so preklicani. Prošnje za nemške vzporednice na šolah v mariborski oblasti so prav tako odklonjene.

— **Osebnе zadeve se ne hajo obravnavati.** Do končne ureditve prosvete se ne bo podpisal noben ukaz, ki bi obravnaval osebne zadeve nastavljenec.

Ob izplačilu razlik pristopite vsi kot člani k Učiteljskima Domo-
voma v Ljubljani in Mariboru.

— Posvetovanja v ministrstvu prosvete. V prosvetnem ministrstvu se je vršila seja načelnikov srednješolskih odsekov. Obravnavali so sestavo proračuna in izenačenje šolskih zakonov, dodelitev učiteljstva k prosvetnim oddelkom in ustanovam.

— Gospodinska šola v Smihelu pri Novem mestu razpisuje poletni gospodinski tečaj, ki bo pričel 4. marca 1929 in bo trajal 5 mesecev. V tečaj se sprejmejo notranje in zunanje gojenke. Prošnje za sprejem je vložiti najpozneje do 15. februarja t. l. pri vodstvu gospodinske šole v Smihelu, p. Novo mesto, kjer se dobijo tudi vsa potrebna pojasnila. Prošnji, ki je kolka prosta, se priloži krstni list in zadnje šolsko spričevalo.

— Nov načrt srednješolskega zakona. V prosvetnem ministrstvu se izdeluje nov načrt srednješolskega zakona. Izdeluje ga komisija, ki je sestavljena iz vseh inspektorjev. Predseduje pa ji Bilič.

— Prepoved plesov za dijake. Ministrstvo je ponovno prepovedalo vsem dijakom in dijakom srednjih šol, da ne smejo obiskovati nikjer v državi plesnih šol in dancingov.

— Proforsorski izpiti. Prosvetno ministrstvo je odredilo, da morajo vsi profesorji, ki nimajo vseh izpitov, do 15. julija 1929. Kdor od tega roka izpitov ne bi napravil, se mu ustavi plača.

— Prepoved intervencij. Prosvetno ministrstvo je odredilo, da smejo sprejemati stranke samo načelniki. Vsaka intervencija je prepovedana. Namesto odpuščenih, nekvalificiranih suplentov se bodo mesta zasedla v najkrajšem času z novimi, kvalificiranimi profesorji. Vsak razpis službenih mest je z ozirom na spremenjeni uradniški zakon preklican. Stalnost je ukinjena. Prošnje se bodo vrstile.

— Listi poročajo, da bo tudi prosvetno ministrstvo v najkrajšem času odpustilo 40 dnevničarjev in 6 slug.

Obleke kemično čisti, barva, plisira in lika tovarna JOS. REICH.

Žitnih kav je več vrst, ŽIKA je pa samo ena. Zaradi njenih velikih vrednosti za zdravje ima vedno več prijateljev. Ni čudno, če se pojavljajo tudi ponaredbe. Pri nakupu je paziti zato na ime »ŽIKA«.

Osebnostne zadeve.

— Iz začasne v stalno službo so prevezeni naslednji učitelji: Vincenc Cilenšek v Dobju, Srečko Vučkovič v Sevnici, Marija Hrček pri Sv. Stefanu, Milan Erker v Zastopju, Marija Bezjak v Novi Cerkvi, Sonja Dekleva v Markovcih, Anica Kotnik pri Sv. Jakobu v Slov. goricah, Angela Kramberger pri Sv. Stefanu, Jožefa Stiglic v Rečici, Martina Vodenik v Mariboru, Beno Brumen pri Sv. Urbanu, Rudolf Vižintin pri Sv. Juriju v Slov. goricah, Angela Pečnik-Zgank v Ceni, Emilijsa Potočnik v Makolah, Justina Sinko v Prevalju, Marija Štubelj pri Sv. Duhu na Stari gori, Albert Fras v Ptuj, Vera Pečeta pri Mariji Snežni, Vanda Briner v Šmarju pri Jelšah, Alojzija Praunseis v Murski Soboti, Eleonora Stergar v Pilištaju, Jasna Trstenjak v Šmarju pri Jelšah, Ludovik Vusser v Viršanju, Dragotin Mehora v Podzemlju, Martin Mizerit v St. Rupertu, Alojzij Primožič v Kočevju, Martin Šlibar v Toplicah pri Novem mestu, Josip Tavčelj v Litiji, Friderik Vidmar v Kočevju, Branislava Ambrožič v Žužemberku, Anica Bartol v Dragi, Angela Drobnič v Polomu, Gabrijela Grim v St. Jerneju, Katarina Hlebec v Kropi, Vida Jernejčič v Banja Loki, Marija Kalan v Zapotoku, Julija Klemenčič v Kostrežu, Ida Kocijančič v Boh. Srednji vasi, Vilma Križnar v Starem trgu, Cirila Merhar v St. Jerneju, Miroslava Nagu pri Sv. Jakobu ob Savi, Marija Peterlin na Robu, Ana Rate na Vrhniški, Marija Škerlj v Toplicah pri Novem mestu, Vida Vardjan v Radovici, Danica Žen v Dvoru, Anton Bajde v Mariboru, Lilien Baltežar v Brezovcih, Anželma Klenha v Žicah, Gabrijela Kmet pri Sv. Juriju ob Taboru, Ivan Košar v Frankolovem, Drago Krepek pri Sv. Stefanu, Ida Lah v Novi Cerkvi, Božena Musak v Slivnici, Adela Opravš na Polinšaku, Cecilija Ornik pri Sv. Vidu, Erika Pavletič v Rajhenburgu, Anton Strah v Velikem Podlogu, Ljudmila Podboj v Rečici, Albin Podjavrščak na Bregu, Matilda Potočnik v Murski Soboti, Angela Pucelj v Lokah, Valerija Urban pri Sv. Jakobu ob Taboru, Anica Vergir pri Sv. Jakobu v Slov. goricah, Dragotin Pečnik v Dolenji Lendavi in Franja Jeraj v Ksaveriju.

— Iz ljudskošolske službe. »Politika« poroča, da je na ljudsko šolo v Mokronogu imenovan za učitelja srbohrvaščine Ahmed Luzarevič iz Fojnice.

Zimska oblačila

kupite najceneje v priznani solidni krojaški tvrdki

Jos. Rojina, Ljubljana

Sigurnim odjemalcem, plačilne olajšave!

Miroslava Leitgeb / Ljubljana, Jurčičev trg štev. 3.

Izdelovanje ročnih in strojnih vezenin. Predtiskarija. Zaloga DMC in vseh potrebščin za vezenje in predtisk.

Ure, zlatnine in srebrnine na obroke

brez zvišanja cen pri urarju in juvelirju

M. JLGGERJEV SIN, Maribor

Gosposka ulica 15.

Mladinska Matica.

Naročniki »Mladinske Matice« l. 1927./28. v Sloveniji.

Tek. št.	Šolski okraj	Šolskih otrok	Naročnikov	v %
1.	Brežice — Sevnica	4093	221	5.4
2.	Črnomelj	3162	249	7.8
3.	Kamnik	4796	455	9.5
4.	Kočevje	4977	572	11.4
5.	Kranj	6063	566	9.4
6.	Krško	6793	620	9.1
7.	Laško	4244	359	8.5
8.	Litija	5076	391	7.8
9.	Ljubljana — mesto	3766	787	20.7
10.	Ljubljana — okolica	8590	1027	12.1
11.	Logatec	3407	387	11.4
12.	Novo mesto	6001	284	4.7
13.	Radovljica	4316	423	9.8
	Skupaj v ljubljanski oblasti	65284	6341	9.7
1.	Celje	7012	534	7.6
2.	Dolnja Lendava	4973	33	0.66
3.	Dravograd	3882	721	20.1
4.	Gornji grad	1770	113	6.1
5.	Konjice	2483	225	9.1
6.	Ljutomer	4306	315	7.3
7.	Maribor — desni breg	5475	443	8.1
8.	Maribor — levi breg	7548	690	9.2
9.	Murska Sobota	6386	212	3.15
10.	Ptuj	8479	673	7.9
11.	Slovenjgradec	3325	449	13.6
12.	Šmarje pri Jelšah	5640	304	5.4
	Skupaj v mariborski oblasti	60979	4712	7.7
	Skupaj v vsej Sloveniji	126263	11053	8.75

Pevski zbor UJU učiteljstva.

Koncerta o Svečnici v kraju izven Ljubljane ne priredimo, ker so povsod, kamor smo se obrnili, ta dan dvorane oddane. Pač pa nastopimo v radiu.

Odbor.

Kmetijsko nadaljevalno šolstvo.

FR. WERNIG: *

NAŠE KMETIJSKO NADALJEVALNE ŠOLE.

»V »Slovenec« sem objavil, da je na Koroškem že nad 180 kmetijskih nadaljevalnih šol, ki pa ne kažejo posebnih uspehov. Mnogi so se čudili tej ugotovitvi ter so vprašali: Zakaj slabi uspehi?

Uspehi vsled tega niso toliko očitni, ker primanjkuje strokovno usposobljenega učiteljstva in, ker se na kmetih v industrializirani Avstriji že prav občutno opaza pomanjkanje učiteljev — kmečkih sinov. Maelokateri učitelj-mešan se uživi v kmečke razmere, razume dušo kmeta in vajuji kmečko življenje. Razumevanje svojega okolja in ljubezen do narave in ljudstva pa je temeljne važnosti za uspešno udejstvovanje in za udejstvovanje med narodom sploh. Na omenjeni nepovoljni pojav je v deželnem zboru opozoril msgr. Podgorc ter je predložil vse pomanjkljivosti kmečke osnovne šole, na katerih ni učiteljstva, ki izhaja iz naroda.

Obisk kmetijsko nadaljevalnih šol na Koroškem je v starosti od 14. do 17. leta obvezen, traja tri zime ter ima predvsem naslednje naloge: 1. Ponoviti za kmetovalca važno učno snov osnovne šole. 2. Vzbuditi veselje in ljubezen do kmečkega stanu, do življenja v naravi in do domovine ter priti s tem v okom begu iz dežele. 3. Vzgajati mladino k razumevanju društvenega in družnega življenja na vasi.

Ta učna snov ima torej le namen poglobiti splošno izobrazbo in dvigniti srčno kulturo ljudstva. Snov je predvsem vzgojna in se precej naslanja na načrt danske ljudske visoke šole. — Strokovni pouk se v primerni obliki daje le tam, kjer je strokovno usposobljen učitelj. Kmetijsko nadaljevalne šole imajo torej v glavnem nalogo pripraviti tla za delovanje strokovnjakov in navajati mladino k razumevanju strokovnega časopisja, knjig in predavanj.

Vendar ne gre, da pri nas enostavno posnemamo nemško nadaljevalno šolstvo, da posnemamo St. Martin pri Grazu, kajti miselnost nemškega kmeta se v mnogem razlikuje od slovenske miselnosti.

Naš kmet je bister, misli elementarno in pa stvarno ter je računar, avstrijski kmet je sanjavar, konservativen ter misli predvsem čuvstveno. V samostanu Tanzenberg na Koroškem obstoja n. pr. že peto leto ljudska visoka šola, v kateri se razpravlja predvsem o domoznanstvu, o zgodovini in o leposlovju ter se goji poglobljeno splošno izobrazbo in družabne omike. Marsikateri kmečki mladenič žrtvuje svoj težko prislužen tisočak za obisk te šole. Našo mladino bi kaj težko bilo navdušiti za navedeni navidezno nestvarni učni načrt. Radi tega je tudi predvsem pravilno, ako naše kmetijske nadaljevalne šole obravnavajo le stvarna gospodarska vprašanja — naravno v primerni obliki.

Ne gre omalovaževati tega šolstva, kajti ono je velevažen faktor pri povzdigi splošne gospodarske izobrazbe. Iz lastne skušnje na Štajerskem vem v koliko uspešnejše je bilo kako strokovno predavanje ali gospodarska akcija v kraju, v katerem je deloval za ljud-

ski blagor vnet učitelj. Na koga naj se naslanja strokovnjak pri svojem delovanju v zaostalejših občinah, v katerih ni niti absolutov kmetijskih šol? Na duhovnika in učitelja. Prevzvišen je poklic duhovnika, da bi se le ta angažiral za razna strogo gospodarska vprašanja — ostane torej le učitelj. In ako smo stvarni, moramo priznati, da je razmah posameznih gospodarskih panog na Štajerskem (sadjarstvo, kmetijstvo itd.) pripisovati v prvi vrsti požrtvovalnemu učiteljstvu. Kdo na Štajerskem ne pozna za sadjarski pokret toliko zaslužnega in priljubljenega učitelja, oblastnega poslanca G. M. Levstika, v Zg. Savinski dolini g. Praprotnika, v Slovenjgradu g. Vrečka, v Mežiški dolini g. Močnika itd.?

Ako je del učiteljstva izgubil padnja leta stik z ljudstvom, vsled tega vendar ne smemo obsojati splošno. Ustanavljajmo kmetijske nadaljevalne šole, v katerih bodo imeli učitelji v oddaljenih vaseh neko torišče za udejstvovanje — v svojo korist in v blagor našega kmečkega ljudstva.

Nagrade za pouk v teh šolah so le majhna odškodnina za požrtvovalno prizadevanje in za službovanje v od kulturnih središč večinoma prav oddaljenih krajih.

Navajam tu še pomembno izjavo staroste našega gorenjskega kmetijstva, gospoda poslancu Jana: »Kmetijsko nadaljevalna šola je za splošno razširjenje gospodarske narobrazbe uspešnejše in važnejše sredstvo, ko redna kmetijska šola.«

Naša gospodarska organizacija.

ODTEGLJAJI ZA STAVBENE IN KREDITNE ZADRUGE.

Konferenca strokovnih organizacij.

Savez nabavljajnih zadrug je pozval ljubljansko nabavljajno zadrugo, naj mu sporoči mnenje strokovnih organizacij glede načrta za novi pravilnik in želje, kako se naj nabrani denar upravlja.

Od vabljenih organizacij so se odzvali na dan 19. decembra 1928 poleg odbora Nabavljajne zadruge, načelnika Zveze državnih nameščencev, g. Paternostra ter direktorja Hranilnega in posojilnega konzorcija g. Rostana še zastopniki tehle organizacij: Društvo konc. uradnikov pol. uprave, društvo konc. uradnikov poštna uprave, UJU, poverjenišvo Ljubljana, društvo slov. sodnikov, društvo računskih in blag. uradnikov, društvo davčnih uradnikov, društvo pisarniških uradnikov, društvo drž. pisarn. uradnikov, osrednje društvo nižjih poštah uslužbenec, društvo zvanjčnikov in služiteljev, društvo davčnih izvrševalcev, strokovno društvo javnih nameščencev ter stavbena zadruga »Dom«.

Po pozdravnem nagovoru predsednika Nabavljajne zadruge (g. Lillega je prečital tajnik zadruge g. Beguš daljši referat, ki ga priobčimo v kolikor mogoče skrajšani obliki v eni prihodnjih številkih.

G. Rostan poroča o dolgovih uradništva, ki dosegajo že vrtoglavo višino.

Sedanji uradniški dolgovi znašajo preko 10 milijonov dinarjev. Savez pa ponuja za sanacijo samo 500.000 Din. Govornik priporoča, naj se ustvari le malo kreditnih zadrug. Kritikuje člen 120. urad. zakona kot najbolj nesocialen, ker onemogoča kredit. Savez naj hitro priskoči na pomoč, kajti dvakrat da, kdor hitro da.

Po prečitaniu resolucije se vname o nji debata. — G. Klavara zahteva, da se Ljubljani zasigura 10 milijonov Din. Kreditnih zadrug ne bi bilo potreba, da se preklicuje ukinitvenje člena urad. zakona, ki govori o brezobrestnih prejemih. Čl. 123. naj se ozi-votvoril! Poskušalo se bo, da se stavbena zadruga »Dom« prilagodi pravilniku Saveza. G. Skalar predlaga, naj se vse stavbene zadruge združijo, ker imajo vse en in isti smoter. G. dr. Ferjančič brani Zvezo in nabavljajno zadrugo pred očitki, da sta zakrivila odtegljaje. Prilagoditi se je treba mentaliteti: Uradnik naj ne zahteva vsega samo od države; pomagati mora tudi samemu sebi. Apelira na solidarnost. G. Klavara tolmači pravila »Doma« in meni, da bi se prav lahko prilagodila pravilom Saveza.

G. Bischof očita kot predstavnik organizacije sklicateljem, da govore vsi iz stališča zadrug, a ne organizacij. Par sto ljudi določa proti tisočem. Za svojo organizacijo protestira proti odtegljajem; dolžnost do članstva zahteva, da se ugotovi, katere organizacije so za odtegljaje in katere proti. Imena teh organizacij se naj objavi. Gosp. Lilleg pojasnjuje, da proti zakonitim odločbam ni mogoče protestirati. Sploh tudi ne gre za proteste, ampak samo za smernice, po katerih naj hodi Savez pri razdelitvi kreditov. G. Bischof konstatira, da je odtegljaj diktat peščice zadrugarjev. G. Bekš priznava, da se je treba uzakonjenim določilom ukloniti, se pa v ostalem strinja z Bischofovimi miziranjem. G. Beguš obžaluje, da nedostaje strokovnim organizacijam in njihovim predstavnikom zmisel za gospodarsko osamosvojitvev. G. Paternoster sporoči, da sta predstavnik Zveze pri plenarni seji v Beogradu protestirala proti odtegljajem. Zakonu se je pa morala ukloniti tudi glavna kontrola. Zastopnik UJU ne more glasovati, ker nima za to pooblastila. Tudi zastopnik združenja sodnikov ne more podati nobene izjave; g. dr. Kravina je prišel le ad informandum.

Železnato vino

lekarnarja dr. G. Piccoli-ja v Ljubljani krepča oslabele, malokrvne, odrasle in otroke. — Naročila točno po povzetju.

G. dr. Ferjančič reasumira podane misli in predlaga, da se sporoči Savezu dolg uradništva. V resoluciji se naj omeni, da je pomod naj nuja, prisilno odtegovanje pa jemljemo na znanje, ne da bi se spuščali v njegovo socialno upravičenost. Savez naj ve, da je naša dežela pasivna; pri oddaji kredita se naj upošteva ta važna okoliščina. Obresti naj bodo samo 2%-ne. Po zaključnih besedah g. Lillega se izvolijo v 5-članski odbor, ki naj redigira resolucijo, tisle gg.: dr. Kravina, Beguš, Rostan, Klemenčič, Paternoster.

(»Naš Glas«.)

Stanovska organizacija UJU

Iz poverjenišstva UJU.

Na merodajna mesta smo odposlali zastopni predlog: »Vsem državnim nameščencem, ki so bili zaradi svojega nacionalnega delovanja odpušteni v tujih državah iz državne službe in ki so pridobili državljanstvo kraljevine SHS ter so sprejeti v stalno državno službo, se šteje v napredovanje v osnovni in položajni plači in v penzijo vsa doba, ki so jo prebili zaradi odpusta brez službe ali v kontraktualni službi.«

IZJAVA.

Na povabilo predsednika Jugoslovenske Matice v Ljubljani sta se zglasila v njenih poslovnih prostorih dne 19. januarja t. l. zastopnika poverjenišstva UJU v Ljubljani tovariša Rado Grum in Josip Kobal, da se osebno prepričata o delovanju tega društva. Iz knjig sta ugotovila, da ima Jugoslovenska Matica dva stalna nastavljenca, t. j. poslovnega tajnika g. Saksido in uradnico gđe. Boškinovo, ki prejemata skupno 2900 Din na mesec. Poleg njiju plačuje Jugoslovenska Matica še postrežnico in raznašalko. Iz knjig je dalje razvidno, da ne prejema noben društveni funkcionar kakšnega honorarja. Ugotavljamo končno, da je delovanje Jugoslovenske Matice vredno krepke in vsestranske podpore od strani učiteljstva.

UJU — poverjenišvo Ljubljana,

dne 21. januarja 1929.

Andrej Skulj l. r.,
poverjenik.

Josip Kobal l. r.,
tajnik.

Vabila:

— UČIT. DRUŠTVO ZA OKRAJ SLOVENJGRADec zboruje glasom sejnega sklepa v sredo, dne 6. februarja 1929 točno ob 9. uri v Slovenjgradu. Poleg običajnih točk je na dnevnem redu poročilo o zadnji seji širjega sveta ter predavanje tovarišice Gobec o delovni šoli, event. tudi predavanje tovariša Križmana o petju v elementarnem razredu delovne šole. Pol ure pred zborovanjem je — kakor dogovorjeno — pevsko vaja pod vodstvom tov. Križmana. Pričakujemo polnoštevilne udeležbe. — Odbor.

— Pedagoški krožek v Črensovcih: Sestanek 2. februarja t. l. ob 14. uri. — Sklicatelj: tov. Železnik.

Poročila:

+ BELOKRANJSKO UČIT. DRUŠTVO je imelo dne 7. decembra 1928 v Črnomlju celodnevno zborovanje s sledečim dnevnim redom:

1. Situacijsko poročilo: a) Tovariš predsednik otvori zborovanje s pozdravom na članstvo, ki se je številno odzvalo vabilu kljub slabemu vremenu in veliki oddaljenosti nekaterih šol. Zeleti bi bilo redne udeležbe tovarišev bližnjih šol in vsaj enega tudi iz Poljanske doline, da obdrže tudi člani iz tega najoddaljenejšega konca Belokrajne stike s svojo organizacijo. Tov. predsednik pozdravi novodošla tovariša Ivnika Ludvika in Zupanca Lojzeta, čestita tovarišu Zalarju Jošku in tovarišici Zornovi Mariji k poroki ter tovarišici Vardjanovi in tovarišu Mehori k položnemu usposobljenostnemu izpitu. Nato čestita dolgoletnemu članu tovarišu Riglerju k petdesetemu rojstnemu dnevu »željo, da ga Bog ohrani še dolgo let zdravega in čilega.

Tovariš predsednik pozove članstvo naj se vsestransko zanima za delo v društvu, naj podpira z delom in nasvetom gospodarska in stanovska politična stremjenja organizacije. Zanimaj se za stanovski tisk in za izpolnitev lastne izobrazbe ter naj hodi požrtvovalno in vztrajno na izvenšolske delo. Živimo v času, ko so na delu sile, ki iščejo z mikroskopi madežev v naših vrstah, zato naj vsakdo čuva ugled stanu in njegovo moralno kvaliteto.

b) Tajniško poročilo: Društvo šteje 81 članov, navzočih 49, t. j. 60%. V okraju je —? Opravičeni 3. Odbor je imel od ustanovnega občnega zbora tri seje. Na prvi seji se je konstituiral odbor, ki je najprej uredil način plačevanja članarine in izterjavanje zaostalih zneskov. Na drugi seji se je konstituiral samoozobraževalni odsek, ki ga tvorijo vsi sklicatelji krožkov in referentka tovarišica Kosova. Ustanovila sta se nova krožka v Dragatušu in Suhorju. Pri zadnji seji je odbor sprejel več aktualnih predlogov, ki obravnavajo in rešujejo stanovsko politična vprašanja zadnjega časa. Izstopila sta tovariša Morela in Vilfan. Vsi nečlanjeni tovariši so prejeli pismena vabila k pristopu.

c) Blagajniško poročilo: Radi odsotnosti tov. blagajnika poda tov. Tončič sledeče poročilo: Da se sanira finančni položaj društvene blagajne in da se rešijo denarne obveznosti do poverjenišstva, naproša

odbor vse tov. upravitelje, da pobirajo redne mesečne zneske od članov na svojih šolah. Vso zaostalo in letošnji članarino plačajo člani v sedmih obrokih, kar je razvidno iz obveznic, katere so prejeli.

II. Tovariš tajnik prečita zapisnik zadnjega zborovanja. Zapisnik se sprejme na znanje.

III. Samoizobrazba. Tov. predsednik pozdravi predsednika OIO tov. Hreščaka, ki se je udeležil, na vabilo odbora, zborovanja z referatom in poda besedo referentki tov. Kosovi, ki je poročala sledeče: V okraju se je osnovalo 8 samoizobraževalnih krožkov, ki so se jim določili sklicatelji. Snov za obravnavo in delo v krožkih je razvidna iz zadnje okrožnice.

Sledi debata o podrobnostih organizacije in dela v krožkih in o osnavljanju dekliških krožkov. Tov. Kosova prosi za četrtturni razgovor o dekliških krožkih, ki naj bi se vršil s samimi tovarišicami po končanem dopolnilnem programu. Predlog soglasno sprejet. Tov. predsednik iznese predlog odbora za enkratni 10-dinarski prispevek za nabavo knjig v svrhu študija in ga da na glasovanje. Po daljši debati, ki so se je udeležili tovariši Štrubelj, Tončič, Hreščak, Vizjak, Razpotnik, Podržaj, Kosova, Živojinovič, Vardja, nova, Ljubič, je bil predlog sprejet z večino glasov.

Sklene se, naj upravitelji skrbijo za nabavo družboslovnih in pedagoških knjig in revij na svojih šolah. Naprosilo se bo knjižnični odbor okrajne učiteljske knjižnice, naj ne naroča revij, ki jih učitelstvo večinoma že ima, ampak naj pri naročilih upošteva nasvete in direktive samoizobraževalnega odseka.

IV. Reforma šole: Tovariš Podržaj, stalni referent za reformo šole, prečita svojo razpravo z naslovom »Klopi in mize«, v kateri navaja številne nedostanke stare šole, omenja Bregantovo brošuro in govori o ureditvi in vodstvu razrednih knjižnic in delovni šoli ter o potrebi preureditvi klopi in miz v smislu zahtev nove šole.

V. Izvenšolsko delo: Samoizobraževalni odsek bo izdelal statistiko o izvenšolskem udejstvovanju učitelstva v gospodarskih in kulturnih organizacijah. Voditeljice dekliških krožkov naj ne odnehajo pri prvih težavah, ki jih imajo pri svojem delu, ampak naj iščejo nasvetov in zaščite pri OIO in društvenem odboru. Tov. nadzornik pojasni, da so krajevni šolski odbori po zakonu dolžni podpirati vsako prosvetno in kulturno akcijo v svojem okolišu.

VI. Predlogi: 1. Člani belokranjskega učiteljskega društva pristopajo korporativno kot redni člani k zadrugi »Učiteljska gospodarska poslovalnica« in zahtevajo, naj poverjenstvo forsira obvezno članstvo pri imenovanju gospodarski ustanovi tudi pri drugih sreskih društvih. Enoglasno sprejeto. 2. Pozivamo poverjenstvo UJU, da napade, kakor so bili v političnih dnevnikih, parira takoj, dokler je zadeva aktualna. S prepričanjem te obrambe družtvom se zavleče naša častna zadeva v brezpomembnost, obenem se pa tudi pri takih razpravah proizročijo strankarska razdvojenost v društvih. 3. Poverjenstvo naj izposluje enotno in jasno odredbo glede delokroga zapisnikarja pri krajnem šolskem odboru.

4. Poverjenstvo naj apelira na glavni odbor UJU, da stopi v stike z vsemi organizacijami državnih nameščencev, da se s skupno akcijo doseže izplačilo razlik, ki nam jih dolguje država.

VII. Slučajnosti: Zborovanje je posetil g. sreski glavar dr. Hacin, ki se je v toplih besedah poslovil od belokranjskega učitelstva želeč mu trajnih uspehov v njegovem šolskem in izvenšolskem delu ter uspeha našnjemu zborovanju.

VIII. Sestanek tovarišic pod vodstvom tov. Kosove. Na sestanku se je razmotiralo podrobno delo učiteljice v dekliških krožkih.

IX. Popoldanski dnevni red je obsegal predavanje tov. Hreščaka o programu in metodi učiteljske samoizobrazbe. Izvrstnemu predavanju je sledila živahna debata, ki so se je udeležili tovariši Živojinovič, Podržaj, Tončič, Vizjak, Ljubič.

Predavanje tov. nadzornika Cirila Vize, joka o lepomislu je moralo odpasti radi pomanjkanja časa in pride na prihodnjem zborovanju na dnevni red.

Opomba: Točke 2., 3., 4. in 6. resolucij je prevzelo poverjenstvo.

+ UČITELJSKO DRUŠTVO ZA ŠOŠTANJSKI OKRAJ je zborovalo dne 13. decembra 1928 v Velenju.

Predsednik IM. Vrečko odpravi zborovanje s pozdravom članstva, imenoma novo-določa tov. Kregarja iz Št. Andraža in volno-terko J. Reven iz Škal.

Situacijsko poročilo: Nato se dotakne najvažnejših dogodkov, tikajočih se naših stanovskih zadev, ki so sedaj aktualne: višje pedagoške šole, razmerja našega poverjenstva do Izvršnega odbora UJU v Beogradu in zakona o osnovnih šolah. Apelira na članstvo, da se udeležuje redno zborovanj, ker tega, kar doseže organizacija za nas, tudi isti ne odklanjajo, ki omalovažujejo društvena zborovanja, katera naj bi bila forum za razgovor o vseh težnjah učit. stanu. Nato poda poročilo o seji širjega sosveta, ki se je vršila na Zidanem mostu dne 8. t. m.

Po prečitani zapisnika se isti odobri, nakar se ugotovi navzočnost članstva.

Statistika: V okraju je 52 učitelstva na osn. + 6 na meščanskih šolah = 58, včlanjenih 52 iz osn. + 3 iz mešč. šole = 55, navzočih 38 iz osn. + 0 iz mešč. šole = 38, t. j. 70%.

Samoizobraževalna akcija: Tov. Mlinšek poroča o II. izobraževalnem tečaju v Ljubljani, kar je dalo povod za debato, kako bi se uspešno izvrševalo delo po krožkih.

Izvenšolsko delo: Zelo zanimiva debata se vname o izvenšolskem delovanju učitelstva, posebno še o dekliških krožkih. Sklep: Učitelstvo se naj približa ljudstvu s tem, da išče veliko stika z njim ter se naj trudi mu koristiti ob vsaki priliki, bodisi z nasveti ali pa dejanski. Predvsem pa mora poznati vsak učitelj v svojem okolišu natančno domače razmere ljudstva! Tovarišica Stoparjeva iz Plešivca bo pri vseh zborovanjih dajala nasvete učiteljicam, kako lahko naj uspešneje koristijo ljudstvu — sosebno odraščajnim deklicam.

Sklepi: a) Pov. UJU naj izterja od vseh društev najenergičnejše vse — vsaj večje — dolžne zneske, ker društva istih drugače ne bodo mogla poravnati, kar bo imelo za posledico zadolžitev poverjenstva.

b) Društveni blagajnik ima isti nalog napram članom našega društva, ker vendar ne gre, da bi nekateri malomarno zadoščevali obveznostim napram lastni organizaciji.

Slučajnosti: Pojasnile so se razne nejasnosti radi enotnega postopanja glede uradovanja in drugih vprašanj upravnega in osebnega značaja. — Prihodnje zborovanje bo meseca februarja v Šoštanju.

+ KAMNIŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO je zborovalo 12. januarja 1929 v Domžalah.

Situacijsko poročilo. Število učitelstva v okraju 123, članstva v društvu 102, navzočih 50 (49%).

Tov. predsednik pozdravi vse navzoče, imenoma pa še glavnega tajnika poverjenstva tov. Kobala ter novodošla člana Mehono Draga in Leštana Avgusta. Nekaj članov se je opravičilo. Nato omenja novo stanje v državi in krasni manifest Nj. Vel. kralja.

Spominja se 21. dec. umrlega tov. Matka Kanteta, ki je bil naš bivši sreski referent in častni član našega društva in se je do zadnjega zanimal za naše društvo.

Samoizobrazba in reforma šole. Gospod sreski referent Avgust Lukežič je predaval o temi: »Pouk materinsčine po načelih delovne šole« (I. del — elementarni razred). V svojem široko zasnovanem in globoko zamisljenem referatu je jasno pokazal, kako napotimo šolarje začetnike do pravega izražanja svojih misli in kako gojimo čitanje in pisanje ter spise na najnižji stopnji. — Za izčrpen referat je žel. g. sreski referent obilno priznanje.

Stanovske zadeve. Obravnavali so se dopisi: Tovariš predsednik je prečital okrožnico radovljanskega učiteljskega društva in to zadevno okrožnico poverjenstva, ki pa zdaj nista aktualni — ter dopis tov. Vuge glede počitnic za spravlanje poljskih pridelkov.

Nato je članstvo sprejelo sledeče odločbe: 1. Predlogi, o katerih naj sklepa delegacija na letnih pokrajinskih skupščinah in ki naj bi bili obvezni za vse članstvo, ali, ki v živo zadevajo učiteljski stan, naj se predložijo vsaj dva meseca pred pokrajinsko skupščino v razpravo učiteljskim društvom, da ima vse članstvo priliko dati delegatov stroktno vodila glede glasovanja pri delegacijskem zborovanju.

II. Važni predlogi naj se pri delegacijskem zborovanju izglasujejo poimensko. III. Izvajanja delegatov naj se smatrajo kot izraz volje dotičnega učiteljskega društva, ki ga zastopajo, ne pa kot osebno mnenje delegatov.

Glede »Učiteljske gospodarske poslovalnice« se je razvila živahna debata, ki sta jo vodila tov. Kobal in Toman. Pojasnila, ki jih je pri tem podal tov. Kobal, je sprejelo vse članstvo z zadovoljstvom.

Nato poda tov. predsednik poročilo o seji širjega sosveta na Zidanem mostu dne 8. dec. 1928. Toplo priporoča »Mladinsko Matico«, ki naj bi dosegla v našem srezu čim višji odstotek. Želi, da bi članstvo čim prej nakazalo onih spornih 5 Din za centralo, ker smo kot disciplinirani člani obvezni to storiti.

K poročilu tov. predsednika poda tov. Kobal nekaj pojasnil glede članstva in obiska pri zborovanjih; pozdravlja namero prof. društva, da stopi v stik z osnovnošolskim učitelstvom. Priporoča krožkom, da se bavijo z Erjavčevim knjigo o kmetijskem vprašanju. Sploh je poglobiti delovanje v krožkih in med ljudstvom.

Slučajnosti. Tov. predsednik omeni, da je g. sreski referent pripravljen dati pri zborovanjih splošna pojasnila šolskim upraviteljem o vseh šolskih in vodstvenih zadevah.

+ KONJIŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO je zborovalo dne 15. decembra 1928 v Konjicah.

Situacijsko poročilo. Učitelstva v okraju je 66, članstva 64, navzočih 41, t. j. 64%.

Tov. predsednik pozdravi navzoče. Častita tov. Schellu na odlikovanju, katero se mu je podelilo v začetku decembra. Pozdravi tudi novega člana abiturijenta Kocuvana.

Došli dopisi so se prečitali in obravnavali.

Tov. predsednik nam je podal obširno in izčrpano poročilo o seji širjega sosveta na Zidanem mostu.

Samoizobrazba. Tov. Friedl poroča o izobraževalnem tečaju v Ljubljani, katerega se je udeležil v minulem poletju. — Predavanje je bilo zanimivo in globoko zamišljeno ter dalo novo vzpodbudo za moderni delovni pouk v šoli in za delo med ljudstvom. Razvila se je živahna debata, katere so se zlasti udeležili tov. Schell, Berce, Pavlič, Brglez in Jereb.

Predlogi. 1. Poverjenstvo UJU v Ljubljani delaj na to, da se zopet vpostavi enotne velike počitnice in da se ministerjalni odlok o preložitvi velikih počitnic ukine.

2. Z ozirom na premnoge izpremembe po izdaji (zadnjega) staleža o šolstvu in učitelstvu v Sloveniji v letu 1923., je postala nova izdaja staleža nujna potreba, vsled česar prosimo prosvetna oddelka v ljubljanski in mariborski oblasti, da čimprej poda novo izdajo.

Slučajnosti. Z ozirom na razne nove prispevke (pevsko društvo, zadruga i. dr.) se mesečna članarina od novega leta naprej zviša na 20 Din. Kot enkratni prispevek ima vsak član še plačati 1. januarja 1929 — 5 Din na zaostalem dolgu, katerega ima poverjenstvo plačati UJU v Beogradu.

Prihodnje zborovanje bo v začetku marca v Konjicah.

+ UČIT. DRUŠTVO ZA BREŽIŠKO-SEVNIŠKI OKRAJ je zborovalo dne 5. januarja 1929 v Brežicah.

Situacijsko poročilo: Učitelstva v okraju je 104, članov UJU 86, navzočih 34, t. j. 40% (vzrok — slabe vremenske prilike).

1. Tovariš predsednik odpravi zborovanje s pozdravom članstva in gostov tov. strok. tajnika Kobala, tov. Hernausa iz Podrede, pisatelja Ivana Albrehta ter novopristopivših članov tov. Riharja, Klemenca, Kuželjeve in Avščeve, omenja imenovanje tov. Pečnika častnim občanom v Kapelah ter preide na dnevni red. Zapisnik zadnjega zborovanja je brez izpremembe sprejet.

2. Prečitate in razmotrivale so se okrožnice poverjenstva UJU šte. 170. in 245. ter okrožnica radovljanskega učiteljskega društva glede katere je obveljal sklep, da se črni okvir v »Učit. Tov.« naj ne obnovi, urednik pa naj po svoji prevdarnosti odloča glede priobčitve člankov v stanovskem listu.

3. Tov. predsednik poda izčrpano poročilo o sestanku širjega sosveta UJU 8. decembra 1928 na Zidanem mostu. Radi plačevanja prispevka a 5 Din glavnemu odboru se sklene, da društvo zaenkrat ta prispevek plača, v bodoče pa takih plačil ne prizna.

4. Tov. Kobal poda nato obširno in podrobno poročilo o stanovskih in šolsko-upravnih zadevah, tako glede projekta osnovnošolskega zakona, o nameščanju po § 71. in tozadavnih korakih poverjenstva, o izobrazbi našega naraščaja, pravilih naše organizacije, ustanovitvi učiteljske gospodarske poslovalnice, vprašanju Učit. doma, izobraževalnih krožkih, kmetijsko-gospodarskih šolah, »Mladinski Matici« itd. Poročilo je bilo z odobravanjem sprejeto, predsednik se mu za izvajanja toplo zahvali.

5. Povabilo tov. predsednika se je odzval tov. Hernaus iz Podrede, ki je podal jako zanimiv referat: »Individualizem in žena«. Predavatelj je najprej predložil in obrazložil pojem »individualnosti« kot nujno posledico do skrajnosti pretiranega liberalizma, zgodovinski razvoj najmanjše celice kompleksnosti — družine in vloga žene, ki jo je v posameznih dobah razvoja družine in zakonu igrala do dobre individualizma, ki stopa na obzorje. Stališče moderne žene v tem pokretu ni pravilno, ker žena ne izvršuje svoje pravega poslanstva in jo to dejstvo vodi v dekadenco. — Tov. predsednik mu izreče za trud in požrtvovalnost iskreno zahvalo.

6. Pisatelj Ivan Albrecht prečita nato 2 dejanji svoje mladinske igrice »Sirota Jerica«. Članstvo je čitanju igrice pazno sledilo in z dolgotrajnim odobravanjem nagradilo pisatelja za trud.

7. Kot delegati za pokrajinsko skupščino v Celju so bili izvoljeni tov. Bohine, Ivanuš, Knapčič, namestnici tov. Arnshek in E. Tomine, za državno skupščino pa tov. Vadnal, namestnik Peterlin.

8. Tov. strokovni tajnik apelira na članstvo, da točno in redno vplačuje članke prispevke ter opozarja na dejstvo, da si skušajo nekateri s protekcijo zagotoviti boljša službena mesta; kršitelje stanovske discipline bo društvo izključilo iz svojih vrst.

Sprejeta je bila resolucija: Učiteljska organizacija naj se zavzame, da bodo z državnimi uradniki poročene učiteljice prejemale polne draginske doklade.

Prihodnje zborovanje bo v soboto, dne 2. marca t. l. v Brežicah.

+ UČIT. DRUŠTVO ZA OKRAJ KOZJE je zborovalo dne 12. januarja 1929 v Kozjem.

Statistika: Število učitelstva v okraju 45, včlanjenih 32, navzočih 24, t. j. 75%.

Tovariš predsednik pozdravi navzoče članice, ki so se kljub hudemu mrazu udeležili zborovanja in pa goste.

ad 1. Zapisnik zadnjega zborovanja, ki se je vršilo dne 10. novembra 1928 v Kozjem, se prečita in odobri.

ad 2. Prečitajo se došli dopisi in obravnavajo.

ad 3. Tov. Hernaus nam je podal in sestavil odgovore na »Okrožnico UJU«, priobčeno v »Učit. Tov.« z dne 22. nov. 1928. Bili so sprejeti! Odpošljejo se poverjenstvu UJU.

ad 4. Tov. Smolnikarjeva nam je prav lepo in zanimivo poročala »O delovni šoli«. Tov. predsednik se ji v imenu vseh prisrčno zahvali.

ad 5. Ker tov. Slavec ne prevzame mesta blagajnika, se soglasno izvoli tov. Ante Počtnik, šolski upravitelj v Podredu.

Ker je tov. Rafael Zazula izstopil iz našega društva, prevzame vodstvo izobraževalnega krožka v Podčetrku tov. Makso Kos.

Tov. Hernaus predlaga: Glede slučajja sprejete resolucije o odstititvi sreskega šolskega nadzornika H. Šumra na zadnjem zborovanju 10. nov. 1928, se društvo izjavlja, da ni sprejelo resolucije ne iz simpatij ali antipatij do oseb, pač pa radi načela, da naj bodo premeščanja ali odstititve vedno utemeljene po disciplinarni preiskavi. Vse članstvo se solidarizira s predlagateljem.

Prihodnje zborovanje se vrši meseca sušca v Kozjem. Ker drugih slučajnosti ni, zaključijo tov. predsednik zborovanje.

+ UČITELJSKO DRUŠTVO ZA ORMOŠKI OKRAJ je zborovalo dne 15. decembra 1928 ob 9. uri v telovadnici mestnega šolskega poslopja v Ormožu.

1. Statistika: Učitelstva v okraju je 65, članov UJU je 61, navzočih je bilo 40 (66%).

2. Situacijsko poročilo: Tovariš predsednik odpravi zborovanje in se spomni našega ujedinenja in 10-letnice obstoja naše države. Z ujedinenjem smo dobili naše narodno šolstvo in učitelstvo je postalo svobodno po tom uradniškem zakonu.

Konstatiral je tudi žalostne momente naše svobode in to je nesloga Slovanov vobče, in ker se uvajajo načelne, politične in plemske borbe.

Tovariš predsednik Rosina pozdravi našega slavljenca častnega člana tov. Antona Porekara, sreskega poglavarja vladnega svetnika g. dr. Vončina, sreskega šolskega nadzornika g. Gorupa in zastopnika UJU tov. Museka.

G. vladni svetnik pripne po daljšem izčrpnem nagovoru tov. Antonu Porekarju red sv. Save.

Tov. Anton Porekar se zahvali za visoko odlikovanje in prosi vladnega svetnika, da odpošlje vdanostno zahvalo Nj. Vel. kralju Aleksandru I. Nato zapoje učiteljski zbor »Bože pravde«.

Tov. odlikovancu so čestitali sreski šolski nadzornik g. J. Gorup, v imenu poverjenstva UJU tov. Musek, dalje v imenu našega učiteljskega društva tov. predsednik Rosina in tov. Rajšp v imenu »krožka upokojencev iz Maribora«.

Po tem slavnostnem aktu se je nadaljevalo zborovanje. Vstopil je v naše društvo tov. Kotnik Fran iz Središča. Prečitali so se trije zapisniki, ki so se vsi odobrili.

3. Predlogi in sklepi: a) Sestanek šolskih upraviteljev, ki bi naj sestavili podrobni učni načrt za vse kategorije šol v našem okraju, odpade, ker nam bo gotovo novi šolski zakon zahteval novi učni načrt. b) Za deklice odpa- dejo deška ročna dela. c) Naknadno se odobri prispevek po 5 Din od člana za Izvršni odbor. d) Pravila gospodarske poslovalnice so se sprejela pri seji širjega sosveta in so potem iz nas obvezna. d) Poročilo o seji širjega sosveta, ki se je vršila dne 8. decembra 1928 na Zidanem mostu, je izčrpano podal tov. predsednik.

4. Šolska reforma: a) Hospitacija v pevski uri na višji stopnji. Tov. R. Papst je podal s 30 učenci metodični postopek troglasnega petja na osnovni šoli. H koncu so otroci zapeli harmonično dovršeno 10 pesmi. b) O reviziji programa UJU in o stališču k vsem prosvetno-kulturnim in stanovskim vprašanjem je poročal tov. Klemenčič.

Ker je bila na dnevnem redu hospitacija pri pouku petja ter se je vršilo tudi odlikovanje tov. Antona Porekara, se je vsled pčilo odmerjenega časa obravnavalo samo nekatere točke 2., 3., 8., 12. in 14. Glavne misli k posameznim točkam so se odposlale poverjenstvu. Vprašanjem pod točkami 1., 4., 5., 6., 7., 9., 11., 13., 15. in 16. nismo prišli do konkretnih sklepov, ker zahtevajo daljšega in globljega razmišljanja.

5. Samoizobrazba: Tov. referent za samoizobrazbo je poročal o delovanju krožkov. Sestanek sta imela ormoški in velikonjedljski krožek. Udeležba je bila slaba. Pozove se predavatelj za prihodnje zborovanje, temo določi referent v sporazumu s krožki.

Krožki v našem društvu ostanejo, kakor je bilo prvotno določeno. Za sklicatelja krožka Sv. Bolfenk, Sv. Mfklavž in Svetinje se izvoli tov. Kafol.

6. Slučajnosti: Tov. predsednik se zahvali vsem, ki so počastili našega slavljenca, g. vladnemu svetniku, g. sreskemu nadzorniku, ker sta prisostvovala celotnemu zborovanju, nadalje se zahvali tov. R. Papstu, ker nas je poučeval o pevskem pouku, kakor tov. Klemenčič, referentu za samoizobrazbo.

Prihodnje zborovanje bo dne 9. februarja 1929 v Ormožu ob 9. uri predpoldne.

+ POROČILO O ZBOROVANJU GORNJEGRADSKEGA UČIT. DRUŠTVA dne 15. decembra 1928 v Gornjem gradu.

Uvodoma pozdravi tovariš predsednik vse došle, ki so se vkljub slabemu vremenu odzvali povabilu. Nadalje pozdravi navzočega novega sreskega poglavarja g. Kandriča, katerega je predsednik povabil, da se seznani z učitelstvom v srezu.

G. sreski poglavar se za pozdrav in povabilo prisrčno zahvali ter obljubi, da bo šel učitelstvu povsod na roko kot pionirjem kulture med nanodom in vzgojiteljem značje. Navzoči mu zakličejo »Živio«.

1. Situacijsko poročilo: Število učitelstva z upokojenci vred, pa brez samostanske šole in šole šmartno ob Paki (ki je včlanjena v Šoštanj) je 38, včlanjenih 35, navzočih 20, t. j. 57%.

Ker pomotoma naše društvo ni bilo zastopano na seji širjega sosveta, se tovariši pozovejo, da dobro pregledajo naše glasilo.

2. Samoizobrazba: Dosedaj se krožki še niso sestajali, ker je bilo premalo časa, sklicatelji pa obljubijo, da se bo to nadoknadilo.

3. Šolska reforma: Dosedanje šolske knjige naj ostanejo — vsaj one, ki so odobrene od prosvetnega oddelka v Ljubljani — do uradnih konferenc, oziroma da se nam pri- merne odobrijo.

4. Slučajnosti: Predsednik povpraša na prošnjo čebelarskega društva v Celju, če bi kazalo ustanoviti za naš okraj čebelarsko podružnico. Odgovor je negativen.

Predlogi: Glej posebna poročila!

+ ZBOROVANJE UČIT. DRUŠTVA ZA POLITIČNI SREZ LJUTOMER se je vršilo dne 7. decembra 1928 v Gor. Radgoni.

I. Statistika: Število učiteljstva v okraju 100, število članstva 78, število udeležencev pri zborovanju 53, t. j. 67,9%.

II. Situacijsko poročilo: Tov. predsednik pozdravi vse navzoče, ki so se v tako velikem številu udeležili zborovanja. V svojem govoru omenja najvažnejše dogodke zadnjih tednov, kakor predložitev osnovnošolskega zakona državnim skupščini, preureditve »Potnišnice« itd. Iskreno čestita tov. Zacherlu k odlikovanju z redom Sv. Save ter tovarišu Wunderlu in tov. Roškarjevi, ki sta stopila v sv. zakon. Toplo pozdravi tudi nove člane: Žel Janka, Senica Olgo, Čonč Faniko, Kabek Jožefa in jim kliče iskreno: Dobro došli!

Zapisnik zadnjega zborovanja se prečita in odobri. Rešili so se sledeči dopisi:

a) Na dopis Izvršnega odbora v Beogradu se sklone, da se plača prostovoljni prispevek 5 Din za vsakega člana iz društvene blagajne.

b) K »Pedagoški centrali« v Mariboru pristopimo z l. 1929, in se bo zbirala članarina potom poverjenice tov. Rusove.

c) Pravila »Učit. gospodarske poslovalnice« tov. Ivanjšič prečita in pojasnjuje ter stavi predlog, da bi se vseh 80% čistega dobička uporabljalo za organizacijske namene. (Glej sklep širjega sosveta! — Op. poverj.).

č) Na zahtevo »Učit. Tovariša«, naj vsa učiteljska društva pošljejo svoje izjave na stavljenja vprašanja, javljamo, da so se ne-

katere točke že obravnavale pri skupščinah in odsekih, glede drugih pa se priključujemo sklepom poverjeništv.

Poročilo iz »Učitelja« in knjižničarjevo poročilo odpadeta. Tov. nadzornik poroča o važnih temah iz »Narodne Prosve«. Sledi zanimivo predavanje tov. Žerjava: »Inteligentna preizkušnja otrok« in predavanje tov. Ivanjšiča: »Prvo šolsko leto po Lavtarjevi metodi in o Lavtarjevi rač. začetnici, prirejeno po Černeju, za katero je vladalo izredno zanimanje.

III. Samoizobrazba: Tov. Tratar poda kratko poročilo o delu v krožkih. Izvolita se sklicatelja za Sv. Duh (tov. Horvatič Andrej) in za Sv. Križ (tov. Špranger).

IV. in V. točka odpadeta.

VI. Slučajnosti: Tov. Žerjav stavi predlog, naj sklene učiteljsko društvo resolucijo radi vsestranskega pomanjkanja vsakdanjega mladinskega čtiva, bodisi realističnega ali leposlovnega značaja. Resolucija je bila sprejeta in se objavi na drugem mestu lista.

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par, Najmanjši znesek Din 5.—

Risalo orodje kupite najboljše in ceno pri Fr. P. Zajec, optik, Ljubljana, Stari trg 9.

KROJAŠKI ATELJE

Fran Iglič

Ljubljana

Slomškova ulica št. 1

Kdor oglašuje
ta napreduje!

FOTO APARATE

in potrebščine stalno v zalogi.

Drogerija A. Kanc, sinova
Ljubljana, Židovska ulica 1
in drogerija Wolfram, nasled.
M. Kanc, Maribor, Gosposka 33

ČE ŽE MORATE KUPOVATI NA OBROKE
VARUJTE PRI TEM VSAJ VAŠE INTERESE
IN OBRNITE SE TAKOJ NA

KREDITNO ZADRUGO
DETALJNIH TRGOVCEV

V LJUBLJANI, ŠELENBURGOVA ULICA 7/I.

katera Vam hitro in diskretno posreduje kredit,

na podlagi katerega kupite lahko kar potrebujete, poljubno skoraj v vseh večjih ljubljanskih trgovinah brez vsakega poviška cen.

Prospekti in pojasnila radevolje na razpolago.

Ugodnost!

Damske galoše . . . 70 Din
Moške galoše . . . 75 Din
Damski snežni čevlji 100 Din
Moški snežni čevlji . 110 Din

ANTON KRISPER, Ljubljana
Mestni trg 26 * Stritarjeva ulica 3

VELIKO IZBIRO

raznega manufakturnega blaga, damske in otroške konfekcije, moškega in ženskega perila lastnega izdelka po najnižjih cenah nudi

F. in I. GORIČAR, LJUBLJANA

Sv. Petra cesta šte. 29.

Antikvariat-Knjigarna

HINKO SEVER

Ljubljana, Stari trg št. 34

kupuje in prodaja raznovrstne knjige vseh jezikov.

L. MIKUŠ

LJUBLJANA

MESTNI TRG št. 15

DEŽNIKI

Na malo. Na veliko.

Ustanovljeno leta 1839.

Telefon šte. 2.282.

Primerna ter koristna darila
so samo

Gritzner in Adler

šivalni stroj in kolo ter pisalni stroj URANIA. Najboljši material in lepa oprema samo pri

JOSIP PETELINC, LJUBLJANA

Telefon 2913 blizu Prešernovega spomenika. Telefon 2913
Za šolo in učiteljstvo poseben popust.

Knjigarna, umetnine, muzikalije
Goričar & Leskovšek * Celje
Zaloga papirja i pisalnih potrebščin

priporoča bogato zalogo šolskih učil kakor:
Slike stenske iz zoologije, zgodovine, zemljepisja, anatomije, matem. geografije, prva pomoč, etnografija, itd. Učila za demonstriranje iz fizike, optike, mehanike, kemije itd., razne preparate ptic, živali, naravoslovstva. Kosmos Baukasten, Elektrotehnika, optika, mehanika, kemija, dalje šolski stenski zemljevidi na platnu s palicami solidno izdelani. Slike našeg Jadrana dve seriji po 6 slik napete, serija Din 180.

Zahtevajte spetelne sezname učil.

PUŠKAR
F. K. KAISER
LJUBLJANA
KONGRESNI TRG ŠT. 9

KUPUJE IN PRODAJA
STARE PUŠKE. SAMOKRESE, TER PREVZAME ISTE
V KOMISIJSKO PRODAJO.

Najcenejše in najmodernejšše

damsko perilo vseh vrst iz trpežnega blaga in lepe izdelave po konkurenčnih cenah si nabavite v spec. trgovini damskega perila

Amaliye Zorčič, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Hektografični aparati,

zvitke, masa, črnilo, trakovi
dobite vedno in najceneje pri

Lud. Baraga, Ljubljana
Šelenburgova ulica šte. 6
Telefon 2980.

Naročajte vsa tiskarska dela
za društva, šole, urade itd. itd.
v Učiteljski tiskarni v Ljubljani!